National Library
Bibliothèque Nationale
JAN 27 1982
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

NATIONAL LIBRARY OF CANADA
Collection Development Branch
395 Wellington Str. Order sect.
Ottawa. Ont.
K1A ON4

3108/5723/1

Meie Elu

EESTLASTE AJALEHT PAGULUSES

Second Class Mail Registration No. 1354.

Nr. 3 (1664) 1982 NELJAPÄEVAL, 21. JAANUARIL — THURSDAY, JANUARY 21 XXXIII aastakäik

Mauno Koivisto Soome presidendiks?

Teisipäeval selgusid Soome presidendi valijameeste valimiste tagajärjed, mis näitavad, et tõenäoliselt presidendiks saab sotsiaaldemokraat Mauno Koivisto.

Valijameeste kogusse valiti 145 tema toetajat. Parempoolse koondus-erakonna kandidaat Harri Holkeri sai 58 valijameest, keskerakonna kandidaat Johannes Virolainen 36, kommunistide kandidaat Kalevi Kivistö 32 ja rootsi rahvaerakonna kandidaat Jan-Magnus Jansson 11 valijameest.

Koivisto valijameestele anti 1,368,559 häält. Peale oma valijameeste on kommunistid ja rootsi rahvapartei lubanud teda toetada. Valimisprotsent oli 86,3%.

Valijamehed teevad oma otsuse tuleval nädalal.

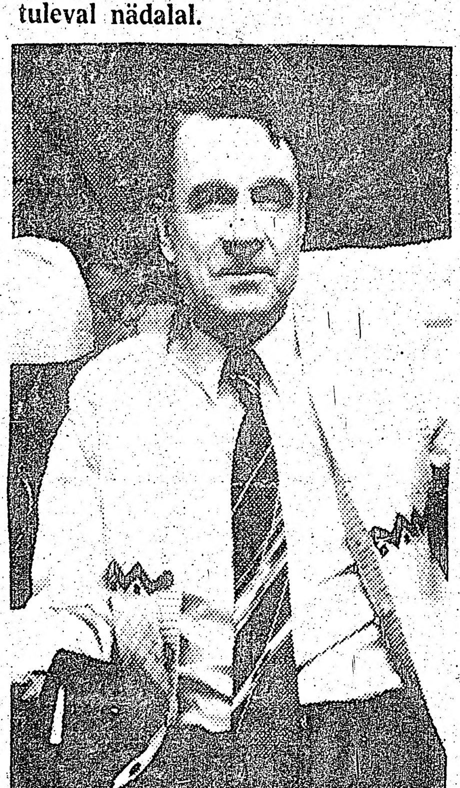

MAUNO KOIVISTO

Dr. Villibald Raud suri Chicagos

Diplomaat dr. Villibald Raud suri 16. jaanuaril Chicagos. Ta oli 84 aastane. Lahkunu oli saatkonnanõunik Londonis ja hiljem Eesti Vabariiki esindaja Madriidis, kus ta korraldas ka eestikeelseid raadiosaateid. Mõni aasta tagasi asus elama USA-sse.

Massmõrvarile $100,000

Kanada politsei sai terava kriitika osaliseks selle tõttu, et ta maksis massmõrvar Olsonile 100,000 dollarit oma ohvrite haudade kättejuhatamise eest. Olson on avaldanud arvamist, et ta oleks võinud veel rohkem nõuda, sest ilma tema juhatuseta politsei ei oleks üldse leidnud ühtegi nendest haudadest. Üldiselt valitseb arvamine, et Olson tuleks mõista surma ja surmaotsus täide viia niipea kui surmanuhtlus on legaliseeritud Parlamendi poolt.

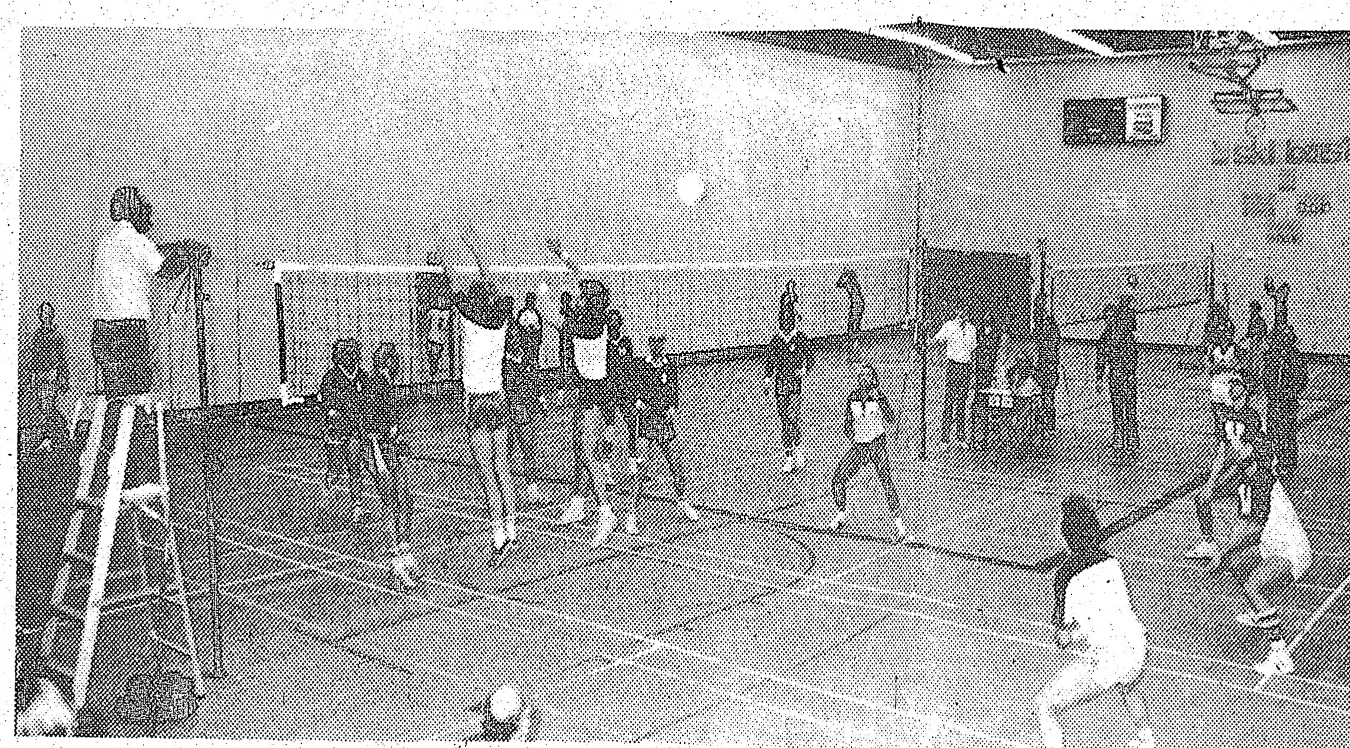

Eesti Üliõpilaskonna võrkpalliturniiril oli tublisti head mängu ja pinget. Pildil N.-York'i E.Ü.S. pareeris Korp! Estica surupalli (valgetes särkides). (Lähemalt lhk. 6) Foto — O. Haamer

RAHVUSLIKUD SUURPÄEVAD AUSTRAALIAS

Aastavahetusel toimusid Melbourne'is, Austraalias XI Eesti Päevad, XXIV Eesti Mängud ja 11. Metsaülikool. Neist osavõtnud Kanada Eesti Teatri näitlejailt kuuleme kokkuvõtlikult:

Üle Austraalia mandri hajutatud eestlastele on Eesti Päevad olnud 1954. aastast alates tugevaks ja ühendavaks seoseks. Tullakse kokku iga kolme aasta järele üle suurte kauguste, et eestlastena tunda oma igipõlist ühtekuuluvust.

Seekordsed Austraalia Eesti Päevad toimusid Melbourne'is ilmataadi kaitse ja üldise õnnestumise tähe all. Külalisi oli igast maailmakaarest ja osavõtt üritustest üle ootuste arvukas.

Südasuvise päikese hõõgudes saabus osalejaid nii lennukitel kui ka rongide, busside ja erasõidukitega Austraalia lõunaosas, Victoria osariigis asuvasse Melbourne'i, kus on elujõuline eestlaste keskus. Üritused leidsid aset mitmel pool suurlinnas, paljud neist avaras ja sisekujunduslikult nägusas Melbourne'i Eesti Majas.

Tujuküllase sissejuhatusena Eesti Päevadele toimus Sõprusõhtu ühes eeslinna esinduslikus saalis. Kava ja teenindus jätsid suurepärase mulje.

Eesti Päevade ametlikuks avatakstiks olid pidulik kontsert-jumalateenistus ja sellele järgnenud XI Eesti Päevade pidulik avamine, kuhu oli just kohale jõudnud ka Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu esimees Lembit Savi New Yorgist. Kanada eestlaste ja aupeakonsul Ilmar Heinsoo tervitused andis üle Rein Andre.

Edasi olid kavas näitused, „Üllatuste õhtu", teatrietendused, Rahvusliku Kasvatuse Kongress, Lastepidu, malevõistlused, rahvatantsijate ja võimlejate esinemised, korv- ja võrkpallivõistlused, kergejõustik, tennise- ja golfivõistlused ning kooride vastuvõtt, kus Toronto koorilauljate nimel tervitas Austraalia eesti ühendkoore Tamara Norheim.

Eesti Päevad Melbourne'is lõppesid võimsa laulupeo ja aastavahetuse balliga.

Üldkorraldus oli hästi kavandatud ja sujuvalt läbi viidud. Õnnestunud Eesti Päevade energiliseks ja võimekaks üldjuhiks oli Evald Mõisa.

Eesti Päevade puhul oli välja antud Eesti Päevade Album — nägus, piltiderohke, sisukas ja ülevaatlik. Selles on ära toodud ka immigratsiooniministri Jeff Kennett'i pikem tervitus Eesti Päevadele ja Eesti Mängudele.

Austraalia eesti ajaleht „Meie Kodu" ning regulaarsed eestikeelsed raadiosaated pühendasid suurt tähelepanu Eesti Päevadele, intervjueerides ka väliskülalisi.

Järgmised Eesti Päevad toimuvad Adelaide'is.

Kanada Eesti Teatri näitlejad siirdusid Melbourne'ist edasi Mt. Baw Baw'sse, kus näitejuht Rein Andre juhtimisel toimus Metsaülikoolis teatriseminar. Tagasiteel oli peatus külalisetenduseks Sydney's, kus sealses Eesti Majas korrati Melbourne'is edukalt esitatud lavastus „Leegitsev süda".

Fidzi saarte ja Havai kaudu jõuti Vancouverisse, kus sealsetelgi eestlastel võimaldus näha Austraalia Eesti Päevadel esitatud teatriettekannet.

Teatrimatkast Lõunaristi alla ja Austraalia eestlaste rahvuslikest suurpäevadest toome lähemalt „Meie Elu" järgnevates numbrites.

Rootsi lennuk tekitas ärevust Hiiumaal

STOKHOLM (EPL) — Septembris teatasid Rootsi lehed, et üks Långbro mentaalhaigla patsient, 34-aastane noormees, kes omas lenduri kutse, on Bromma lennuväljalt üürinud ringsõiduks spordilennuki, kuid ringsõidu asemel võtnud kursi Eesti poole.

Hiljem selgus, et mees on raudeesriide taga maandunud ja vene võimud olid valmis meest ja ka lennukit tagasi andma. See pidi toimuma Riias ja mulje jäi, nagu oleks lennuk lõppudelõpuks kurssi muutes maandunud Lätis.

Nagu Eesti Päevaleht nüüd kodumaalt kuuleb, on lennuk siiski maandunud Eestis, täpsemal üteldes ühel põllul Kõpu poolsaarel.

Sündmus äratas kohapeal suurt tähelepanu ja põhjustas suure ärevuse okupatsioonivõimude poolt, kes konstateerides, et lennuk on neljaistmeline, hakkasid jahti üle saare pidama puuduvale kolmele „diversandile".

Keeleliste raskuste tõttu ei saadud nimelt aru mehe kinnitustest, et ta sõitis ükspäini. Nii oli kõikidel teedel tihe valve, kuni lõpuks keeleoskajad ülekuulajad uskuma jäid, et mees on tõepoolest üksi ja vajab mentaalravi.

Kas lennuki tagasitoimetamine toimus Hiiumalt või viidi see, nagu lehed teatasid, tõepoolest Riiga, on teadmata.

A-LAEVA KAPTEN SAI 3 AASTAT?

STOKHOLM (EPL) — Rootsist on saadud andmeid U-137 kapteni Gushini saatuse kohta. Gushinit olevat karistatud kolmeaastase vangistusega „leebes rezhiis".

Mis tähendab, et ta võib vastu võtta perekonna külastusi. Vastav vangilaager asuvat Riia ligiduses.

Gushini karistamisega tahtvat rezhiim näidata, et kapten pole tegutsenud „kõrgemal käsul" vaid omapead. Teda süüdistatavat ka selles, et ta kohe polevat teatanud vastavale keskusele „instrumentide rikkest", vaid omal käel katsunud edasi sõita.

Teada pole, kuidas käis allveelaeval olnud kõrgema ohvitseri käsi. Ta oli seal ilmselt „spioonishefi" ülesannetes.

MADRIIDI KONVERENTS NURJUNUD?

GEISLINGEN („Meie Elu" kaastööliselt) — Pärast seitse nädalat kestnud tulemusteta läbirääkimisi on Helsingis alustatud, Belgradis ja Madriidis jätkatud Euroopa julgeoleku konverents 18. dets. kuni 9. veebruarini katkestatud. Konverentsil, millel lasusid juba nuõkogude interventsiooni varjud Afganistanis, kerkisid viimastel päevadel esile ka Poola probleemid, milledesse teatavast N. Liit segatud. Hispaania delegaat Javier Ruperezi sõnade järgi on venelased peaaegu üle öö kaotanud huvi läbirääkimiste vastu, resp. nende jätkamise vastu.

Veel mõni päev varem olid nõukogude sheffdelegaat Iljitshev ja tema ameeriklasest kolleeg Kampmann tunnistanud huvitavaks erapooletute ja blokivabade riikide kompromissettepaneku. Selles oli ette nähtud erikonverents „usaldusväärseteks vahenditeks" Euroopa julgeolekuks, raadio segamisjaamade tegevuse lõpetamine, ajakirjanike õiguste kui ka isikute kaitse, kes oleksid valvanud inimõiguste kaitse üle idablokis ja teisal.

Nõukogude kursivahetus vallandus pärast prantsuse esindaja kõnet, milles ta avaldas muret sõjaseisukorra üle Poolas ning avaldas lootust, et Poola saab raskustega omal jõul hakkama. Enne seda oli Prantsuse riigisheff Mauroy seletanud, et sündmused Poolas on vastuolus Helsingis allakirjutatud otsustega. See märkus leidis Madriidi pressis elavat kommenteerimist. Veel enne sovette oli Poola esindaja Wlodimierz Konarski selle interpretatsiooni vastu protesteerinud ning palunud Poola küsimust konverentsi debattidest välja jätta. USA, Inglismaa ja Saksa Liiduvabariik, kellede delegatsioone juhib krahv Rantzau, ühinesid prantsuse delegaadi seisukohaga. See kutsus esile nõrdimuse neutraalsete riikide delegatide hulgas, kusjuures Shveits ühines lääneriikide ja Austria rohkem ida seisukohtadega.

Kas see konverents sai sellega oma surmapaugu või astub 9. veebr. uuesti kokku, see kõik sõltub sündmustest Poolas. Väga palju aega sel varakevadel enam ei ole, kuna alates märtsist on Madriidis algava jalgpalli maailma meistrivõistluse tõttu konverentsi tsentrum kui ka hotellide kapatsiteet reserveeritud. Seetõttu pole võimatu, et konverentsi delegaadid kui üleüldse veel, üksteist alles sügisel näevad. Teatud põhjuse optimismiks annab asjaolu, et mõlemad suurvõimud — USA ja N. Liit — ei ole üksteist süüdistanud konverentsi negatiivsete tulemuste pärast. Nõukogude meelemuutusest ei teatatud kommünikee kaudu, vaid informatsioonilistel läbirääkimistel lääneriikide esindajatega.

Eelkõige jääb aga kõik lahtiseks. Sovettide taktika sihib sellele, et lülitada konverentsi kavast välja konkreetsed küsimused nagu Afganistan ja Poola ning transfeerida konverentsi agendid üldistele desarmeerimisläbirääkimistele Genfi.

-kk

Nädalakroonika

WALESA KIRIKU HOOLE ALLA

★ Varssavist teatatakse, et kokkuleppel sõjaväevalitsusega katoliku kirik võtab oma hooldamisele „Solidaarsuse" juhi Lech Walesa. Tema viiakse elama ühte lossi Varssavi lähedal ja Walesale antakse võimalus kokku saada oma perekonna liikmetega ja katoliku kiriku juhtidega.

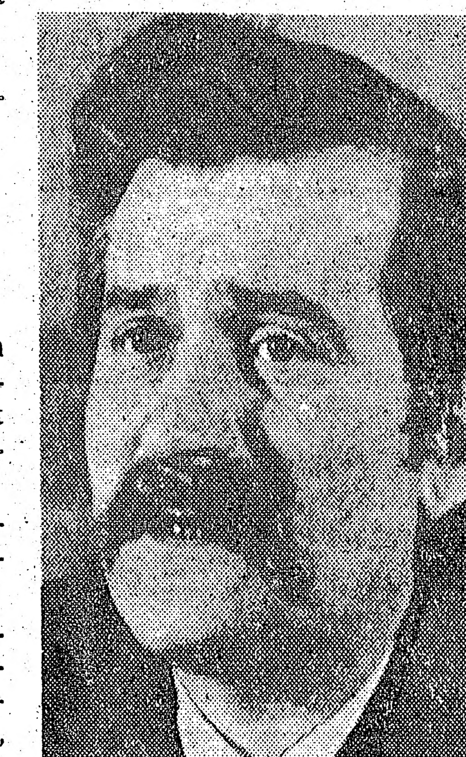

LECH WALESA

★ Kanada riigikaitseminister Gilles Lamontagne ütles riigikaitse organisatsioonide esindajate koosolekul, et N. Liiduga tuleb läbirääkimisi pidada sõjalise jõu võrdsuse alusel. Enne kui saavutatakse mingeid tulemusi relvastuse vähendamise nõupidamistel NATO peab olema võrdne sõjaliselt jõult N. Liiduga. USA admiral Noel Gailer soovitab hakata kasutama robotte lennukite juhtidena, mis saadetakse pommitama märke N. Liidus. Nad mõlemad pooldavad USA välisministri Haigi poliitikat N. Liidu suhtes.

★ Kritiseerides Poola sõjaväevalitsuse survet Poola rahvale paavst John Paul II rõhutas, et sõjaväeline surve rahvale mõjub hullemini kui mõrv ja tuleks otsekohe lõpetada. See oli senistest paavsti kriitikatest kõige teravam Poola sõjaväevalitsuse aadressil.

★ Vancouverist teatatakse, et Poola sõjaväevalitsus on maksnud sadama seadeldiste kasutamise eest Vancouveris $35,000 ja osa Poola laevadest on lahkunud sadamast. Teel on veel $400,000, millega tasutakse veel sadamas viibiva viie laeva vastu esitatud nõudmised.

★ Torontos elavad poolakad korraldasid suure demonstratsiooni USA saatkonnahoone ees tänuks USA tugevale hoiakule poola rahva inimõiguste taastamiseks ja sõjaseaduse lõpetamiseks. USA peakonsul Wilson tänas demonstreerijaid ja lubas nende soovid edasi anda president Reaganile.

★ Ameerika kindral Dozieri saatuse kohta, kes viidi ära oma kodust Itaalia terroristide poolt, puuduvad veel igasugused andmed. Seoses sellega terroristid on avaldanud 4 teadaannet, milles sõimatakse USA valitsust, kuid ei ole esitatud mingisuguseid nõudmisi lunaraha saamiseks. Politsei ei ole seni saanud terroristide jälgedele.

★ Poola sõjaväevalitsus kardab, et „Solidaarsuse" pooldajad võivad hakata levitama põrandaaluseid lendlehti ja selle äraholdmiseks on kirjutispaberi levitamise ja müügi kohta sisse seatud eriline kontroll. Seda võib müüa ainult valitsuse erilisel loal.

★ Lääne-Saksamaa kantsler Helmut Schmidt avaldas soovi, et USA president Reagan ja N. Liidu president

(Järg. lk. 3)

POP-KONTSERT

pühapäeval, 24. jaanuaril 1982 kell 3.00 p.l.

Toronto Eesti Majas, 958 Broadview Avenue

TORONTO EESTI MEESKOOR — TORONTO SOOME MEESKOOR

Pääsmed — $6,00; pensionäridele ja õpilastele — $4,00; saadaval kooriliikmetelt ja kohapeal.

A New Horizon Program

Pühapäeval, 31. jaanuaril s.a. kell 4 p.l. toimub Peetri kirikus, 817 Mt. Pleasant Rd. Torontos

LEMBIT AVESSON'I ORELIKONTSERT

Kavas: J. S. Bachi, F. Mendelssoni ja teiste helitöid.

Pääsmeks kiriku korjandus. Kõik kutsutud.

Laupäeval, 27. veebruaril 1982 kell 7 õ. Toronto Eesti Maja suures saalis

LUSTAKAS LÄÄNLASTE LAUPÄEVA-ÕHTU

Lääne neiu LILIAN TREIBERG Los Angelesist esitab LÕBUSA MUUSIKALISE KAVA René Uferi klaverisaatel

Baar ★ V. Gustavsoni orkester

Pääse koos kohvilauaga $9.00

Pääsmete eelmüük: seltsiliikmeilt ja Paul Kalju tel. (416) 691-7105, 18 Glenmount Park Rd. Toronto, Ont. M3B 2M9. — Leida Marley esmasp. ja teisip. õhtuti Eesti Majas kell 7—9 õ. LÄÄNLASTE SELTS

UUENDAGE „MEIE ELU" TELLIMINE UUEKS AASTAKS.

„MEIE ELU" — „OUR LIFE" — Estonian Weekly.
Published by Estonian Publishing Co. Toronto Ltd., Estonian House, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada. M4K 2R6 — Tel. 466-0951

Toimetajad: H. Rebane ja S. Veidenbaum. Toimetaja New Yorgis B. Parming, 473 Luhmann Dr., New Milford, N.J., USA. Tel. (201) 262-0773.

„MEIE ELU" väljaandjaks on Eesti Kirjastus Kanadas. Asut. A. Weileri algatusel 1950.

„Meie Elu" toimetus ja talitus Eesti Majas, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6 Canada — Tel. 466-0951.

Tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmine igal tööp., kl. 9 h. -5 p.l., esmasp. ja neljap. kl. 9 h.-8 õ. Laup. kl. 9 h.-1 p.l. „MEIE ELU" tellimishinnad: Kanadas 1 a. $34.00, 6 k. $18.00, 3 k. $13.00; USA-sse — 1 a. $37.00, 6 k. $20.00, 3 k. $14.00; Ülemeremaadesse: 1 a. $42.00, 6 k. $21.00, 3 k. $14.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $23.40, 6 k. $11.70. Kiri- ja õhupostilisa USA-sse: 1 a. $26.00, 6 k. $13.00. Õhupostilisa ülemeremaadesse: 1 a. $48.30, 6 k. $24.15.

Üksiknumber —.65¢.

Kuulutushinnad: 1 toll ühel veerul: esiküljel $5.00, tekstis $4.50, kuulutuste küljel $4.25.

EUROOPA TÕSTMAS VALGET LIPPU?

Moskvaga ei saa enam äri ajada nagu tavaliselt, ütles president Ronald Reagan, kui ta oli Nõukogude Liidule näkku paisanud süüdistuse Poola kriisi pärast. Sellega asetaski president sanktsioonid Nõukogude Liidu ja Poola vastu.

Kuid need sanktsioonid leidsid vähe vastukõla USA NATO liitlaste juures ja ükski neist ei annud oma koostööd, et sanktsioonide mõju tugevam oleks. Eriti ettevaatlik oma seisukohtades oli Lääne-Saksamaa. Isegi teisiti kõvasõnalise Thatcheri valitsus oli oma seisukohtades umbmäärane. Tugevama seisukoha võttis nüüd sotsialistlik Prantsusmaa ja Itaalia. Tuleb imestada just Euroopa maade hoiakut, kellele Vene mõju ja hädaoht kõige lähemal on. Sugugi ei tule imestada näiteks Kanada hoiaku puudust, kuna on juba varem mõista antud, et Poola küsimus on nende sisemine asi ja Kanada ei mõtlegi piirata oma kaubasaadetisi.

Kuid ka Reagani sanktsioonid on tagasihoidlikud minisanktsioonid.

Näiteks ei anna USA uusi väljaveolubasid õliseadeldistele. Sama kehtib elektrooniliste aparaatide, ei uuenda pikaaegset viljamüügi lepingut ja keelustas vene Aerofloti lennukite maandumise USA-s. Vene laevade sissesõit saab toimuda ainult kahe nädala etteteatamisega. Kuid Reagan ei keelustanud olemasolevaid väljaveo litsentse.

Nii liiguvad Vene kaubad peaaegu endiselt kuni olukord näitab, mis tulevik toob. Seega ei anna sanktsioonid otselööki praegu ja võimaldavad otsida uusi eksporditurge, maandumisvõimalusi Montrealis ja prahilaevu muude maade lippude all. Igasugune ekspordi piiramine või keelustamine ei anna tulemusi, kui ei ole tegemist täissanktsioonidega.

Ometi on Reagani sanktsioonid hoiatuseks N. Liidule ja viimane teab, et sanktsioone saab alati täiendada. Halvem selles on, et NATO liitlased näitavad selles leiget nägu. Mis on viga NATO liitlastega, kes ise asuvad N. Liidu otserünnaku piirkonnas ja ohus? Saksamaal on Willy Brandti ostpoliitika endiselt end tunda andev, kuigi Willy ise on kolikambris. Saksa majanduslikud mured ja N. Liidu poliitiline osavus mängib selles oma osa.

Kaupade nõudlus N. Liidust ja eriti 3000 miilise gaasitorustiku projekt annab Saksamaale tohutuid ekspordivõimalusi, materjali ja ekspertiisi näol, et Saksamaa ei julge sellest loobuda. Saksa valitsus elab vaid tänasele poliitilisele päevale ja rahule ja ei mõtle sellele, mis juhtub siis kui gaasitorustik valmis, kuid kraanid asuvad N. Liidu poolel. Kui Saksamaa ja teised Euroopa maad olenevad Moskva tahtest, siis nende kraanide ja Lääne Euroopa maade sõltuvuse läbi N. Liidust, võib viimane vajadusel paralüseerida mitte ainult Saksamaa, vaid kogu Lääne-Euroopa. See gaasitorustik Euroopale on suuremaks ohuks, kui Moskva tankidiviisid ja rakettide patareid suunatud otsaga läände.

Kui Moskva need kraanid kinni keerab, siis pole tal tarvis soomusvägesid, vaid võib sisse sõita kergesõidu autodega selleks, et oma diktatuuri maksma panna. Nii mängib Lääne-Euroopa praegu silmapilgu poliitilisele ja majanduslikule mugavusele, tulgu pärast neid või kas Nõukogude Liit.

Kuid Saksamaa ja teised NATO liitlasvalitsused ei ole veel aru saanud, mis nende maadel sünnib. Valitsused ei tea veel, kes on need sajadtuhanded demonstrandid, kes protesteerivad USA uute relvade vastu. Veelgi tähtsam, Lääne-Euroopas pole selge, kuidas selliseid protesteerijaid taltsutada.

Kanada, otse USA külje all, sõpruslepinglane Moskvaga, vilja ja muude tarvete eksportija, peaministri vedela hoiakuga rahvusvahelistes küsimustes on üks nõrgemaid NATO liitlasi vaatamata mõningatele tugevatele sõnadele. Kanada ei ole selles mängus silmapilgul mingi poliitiline ega majanduslik jõud, kuigi ta võib selleks uuesti muutuda võimalikus hädaolukorras. Kanada dissidentlikud hoiakud vahekorras USA-ga, kuid eriti kõnealolevates USA sanktsioonide küsimuses, on mõnikord hirmuäratavad, kui Kanada ei oleks USA otsene naaber ja ei oleks geopoliitiliselt seotud Põhja-Ameerika mandri saatusega.

Euroopa maade ja Saksamaa tagasihoidlikkuse üheks põhjuseks on kartus sõjaliselt oleneda USA-st, kui oma tugevamast partnerist. Ookean siiski eraldab mõlemaid, veelgi rohkem eraldavad kohalikud olukorrad.

Esimeses maailmasõjas kulus pooltteist aastat enne, kui president Wilson saatis oma sõjaväed Euroopasse suurte inimkaotustega kõigile. Tänapäeva tehnilises sõjas ei ole kellegile niipalju aega antud.

Nii siis jääb üle vaid valik: kas Euroopa on iseseisev ja sõltumata Nõukogude Liidu gaasivarustusest ja kõikides teistes majanduslikes aspektides ja kas Euroopa võtab vastu USA pakkumise uute relvaliikide alal või jääb ta istuma suletud gaasitorude juures ja tõstma allaandmise valge lipu ja lehvitama sissevoolavatele punastele lippudele. Saksamaa ja naabermaade silmapilgu hoiak on selline ,et valge lipp on juba pooles mastis. Kui valge lipp on sunnitud täismasti tõusma, siis ei leidu enam Euroopa kaitsjat ja USA-l jääb üle vaid uude isolatsionismi tõmbuda, et hoida oma väärtusi.

Maailm ei tohi kunagi unustada, et agressiivse ja ekspansionistliku Nõukogude Liidu kõrval on vaid üks jõud, kes ikka veel võib kaitsta vaba maailma ja see on USA. Olgu see meenutus Euroopale ja ka USA otsesele naabrile Kanadale, kus elame meie.

V.

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
362 Danforth Ave.,
Toronto, Ont. M4K 1N8
Tel. (416) 466-1951
466-1502

MEIE ÄRIS ON SAADAVAL RIKKALIKUS VALIKUS
VALIK LILLI erisündmusteks ja tähtpäevadeks.
Samuti käsitöö kinkeesemeid —
KULLASEPA, MEREVAIGU-, KERAAMIKA-, NAHA ja PUUNIKERDUSE alal.
Köneldakse eesti, läti ja inglise keelt.

Aktuaalsel teemal

KÜLM SÕDA KUMMITAB

N. Liidule nii kasulikud detente mesinädalad on seekord möödas. Õieti esmakordselt rohkem kui 60 aastat vana vene kommunismi rünnakul teiste rahvaste vastu on tekkinud Poola kriisi puhul avalik konflikt. President Ronald Reagan rakendas avalikult rea sanktsioone maailmarahu .. ja ..rahvaste ..heaolu rikkuja N. Liidu suhtes, kes oma venemeelsete käsilastega kägistab poolakate vabadustaotlusi. Esialgul leidus vaba maailma poole peal terve rida riigimehi, kes ei tahtnud president Reagani sanktsioonidega kaasa minna. Kuid olukord on muutunud ja USA välisminister kindral A. Haig veenis NATO ministreid ühele Kremli vastasele liinile. Meie võime filosofeerida, et selline hoiak on ainult näiline ja ajutine. Kuid ka praegusel kujul alatud ofensiiv on küllalt ulatuslik ja meil ei ole selget pilti, mis juhtub järgmisena.

Seoses sellega küsime, et kuidas mõjub see N. Liidus?

Poola kriis saabus N. Liidule väga halval ajal. Keegi ei tea hetkel, kes juhib Venemaad. 75-e aastane ja põdura tervisega L. Brezhnev on kahtlemata ainult väline kuju, kes kehastab igaviku lävel olevaid Stalini vanu kommuniste, kes kramplikult püüavad kinni pidada ajast ja arust läinud Lenini doktriinidest Neil on suur hirm selle eest, et ka väiksemad reformid ja vajalikud muudatused võivad kutsuda esile uuendused ja ka uue juhtkonna.

Kolhoosimajandus on toonud nälja Venemaale. Eramajapidamise lapikesed on need, mis toidavad vene rahvast koos kapitalistlike maade teravilja müükidega. Kahtlemata on noorem ja haritum sugupõlv põllumajandusteadlasi kõigest sellest teadlikud ja rahvas ainult ootab, millal kevadised veed pühivad vana kõntsa minema.

KRIISI NÄHTED

Mitmed väljaimbunud rapordid näitavad, et valvsust vabrikutes ja tehastes Venes on tohutult suurendatud, et takistada Poola haigust levimast N. Liitu. Poolakaid püüti avalikult mõnitada, kuid sellega ei ole solidaristide ideed, vabad ametiühingud ja vabad valimised enam tundmatud N. Liidus. Vene lehtedes leidus isegi raskeid karistusi üksikjuhtudel neile, kes taotlesid reforme, msi sarnanesid Poola solidaristide reformidele.

Selleks, et töölisi rahustada on tehtud eriti satelliitide juures, nagu Ungaris, palju kergendusi ja on laiendatud eramajandust. Kahtlemata ollakse ka Venemaal sunnitud midagi tegema, et rahulolematust leevendada. Näiteks kuulutati Tallinnas välja 1. detsembri streik. Streik suures mõõtmes ei tulnud toime, kuid toimus siiski töökohtadel vaikselt ja võimud olid närvilised ja pabinas. Kohe ilmusid toitainete kauplustesse toitained, mida ei olnud kaua aega nähtud. Selle tõttu Poola taolised kriisid sunnivad kommuniste võtma ette uuendusi.

OLUKORD POOLAS

Poola olukorra kohta on kirjutatud niivõrd palju üksteisele vastukäivat, et pilt sellest, mis Poolas toimub läheb iga päevaga segasemaks. Peame vältima, et oma ninatarkusega Moskvat ei aita.

Kui räägitakse Poola armeest, siis on ekslik rääkida ainult Poola regulaararmee sõduritest üksi, mis olevat 230.000 meest suur ja mida juhivad N. Liidu sõjakoolides väljaõpetatud kindralid ja ohvitserid. Solidaristide seletuse järele ei ole see Poola armee kunagi kuigi suurt rolli mänginud. Kui peale sõda 1947 Poola muudeti kommunistlikuks, siis teostati see suurearvulise Sisemise Julgeoleku teenistuse 340.000-de liikme poolt, kes ilmselt ka praeguse kriisi ajal mängivad juhtivat osa. Kuid Poola territooriumil on veel kolmas armee ja see koosneb kolmest N. Liidu diviisist, kokku ca 50 tuhat meest. Solidaristide jutu järele on selles ka Poola armees rohkesti poola keelt rääkivaid sõdureid, kes on värbatud Poola aladelt, mis 1941 a. läks N. Liidu alla. Kõik need kolm armeed on Moskva politrukkide piitsa ja järelvalve all ning ei ole loota, et neil oleks võimalus oma solidaristidest vendi toetada. Kuid on vaja ainult sobivat sädet, et torm võiks puhkeda.

SANKTSIOONIDE MÕJU

Antud olukorras ei tule allahinnata president Ronald Reagani sanktsioonide mõju. Peame tähelepanema ainula seda tõika, et kui Reagani sanktsioonid tehti teatavaks, siis esimese jutiga algas kohe nende sanktsioonide naeruvääristamine. Läänesaksa riigikantsler Helmut Shmidt oli üks neist, kes esimese jutiga ruttas presidendi juurde ja kõikteadvad ajakirjanikud teadsid juba ette, et H. Shmidt on sanktsioonide vastu.

Peaminister P. E. Trudeau tuli välja hoopis Poola sõjaväelist huntat toetavate väidetega. Kuid peaminister on peale seda mitu korda omi väljendusi parandanud. Välisminister M. MacGuigan rääkis Brüsselis NATO välisministrite konverentsil juba peagu sama juttu, kui teised välisministrid. Tulemuseks on ühine front Moskva ja Poola sõjaväelise hunta vastu.

Ühised sanktsioonid Brüsselis olid: Kohene Poola diplomaatide liikumiste kitsendused; Kärbitakse teadlaste ja tehnikute kokkulepet; Võetakse kaalumisele majanduslikud sanktsioonid Moskva vastu, arvatud kaasa eksport krediidid ja kaubavahetuse kitsendamine; keelatakse kaubanduskrediidi, arvatud välja toitained; Suure Visla jõe üleujutused Poolas sundisid suuri alasid evakueerima.

Tulemuseks on, et detente mesinädalad on minevik ja selle asemel kummitab külm sõda.

KÜLMA SÕJA MÕJU

Vaba maailma külm sõda ei mõjuta. Kuid on praegu varajane ennustada, kuidas külm sõda mõjutab nälgivaid ..N. ..Liidu ..suuri ..masse. Võibolla hakkab solidaristide vabadusidee kummitama ka lõpuks Iivani aeglases ajus. Üks on selge, et 75 aastane L. Brezhnev ei ela igavesti ja küsimus on, kes on tema järglased ja mantlipärijad. Olgu need millised tahes, kõik uued juhid teevad lubadusi ja uuendusi. Sellepärast on Poola kriis võibolla teetähiseks uutele olukordadele. Solidaristide vangistamine on ülekohus ja rahvas on ülekohtu vastu.

AJK

TÄHTPÄEVAD

Ammuks see oli kui juubeldades uut aastat vastu võtsime. Jälle kõigile heatahtlikud soovid — olgu uus aasta parem kui eelmised! Kui soovidel oleks midagi tegemist realismiga, siis peaksime varsti otsaga taevasse jõudma.

1982. a. pühitseme ka oma sünnipäevi ja isiklikke juubeleid, kuid käesoleva aastaga täitub ka 35 aastat eesti naiste saabumisest Kanadasse majateenijatena ning meestel on samaaegselt juubel Põhja-Ontarioosse metsatööle saabumisega. Nende naiste ja meeste tulekuga siia maale algas ka siinne põgenik-eestlaste ajalugu.

Tänavu on veel tähtis Eesti Päevade juubeliaasta. 25 aastat möödub I Põhja-Ameerika Eesti Päevadest Torontos 1957 ja 10 aastat I Ülemaailmsetest Eesti Päevadest, jällegi Torontos. 1982. aastaga võime märkida ka eestlaste 80-aastalist organiseeritud tegevust üldse Kanadas Medicini Oru eesti asundusega Eckvilles, Albertas, millal sinna oli kogunenud juba 40 eesti talunikest perekonda.

Kõikidele tähtpäevadele möeldes lööb läbi pea kas tõesti niipalju aastaid tagasi. Peame ka ise vanemaks saanud olema, sest paljud meie lapsed on juba ise vanemad ning kokkutulekutel domineerib hall juuksevärv. Pikkade aastatega oleme isiklikult ja ühiskondlikult palju asju korda saatnud. Selleks pruugib meil meeldetuletuseks vaid teos „Eestlased Kanadas" kätte võtta.

Vana-eestlasi põhjustas dünaamilisele tegevusele peagu asustamata Albertas uute eestlastest asunike puht üksteise abi ja mõistmise vajadus. Polnud ju pioneeri-elu alustamine mitte kerge. Otse üllatamapanev oli nende elav organiseeritud tegevus. Väikeses keskuses oli oma laulukoor, orkester, näitering, spordiring, naisring, kõnekoosolekud, raamatukogu ja varsti ka oma seltsimaja, kalmistu jne. Vana-eestlaste seltskondlik aktiivsus ei jäänud sugugi maha põgenik-eestlaste esialgsest tegevusest. Kuid see tegevus hakkas pikkamisi vaibuma kuni see päris lakkas olemast. Põgenik-eestlaste tulekuga läksid vanad tulekolded uuesti põlema. Vana-eestlaste lapsed olid aga selleks ajaks taludest ära kolinud linnadesse. Kuigi perekondlik kommunikatsioon jäi, kadus omotigi nende laiem ühiskondlik kommunikatsioon. Suuremate vana-eestlaste farmiasunduste seltsimajad Stettler'is ja Eckvilles on ammugi lakanud olemast ning ka suurem osa järelejäänud vanadest asunikest mujale elama asunud rahulikke eluõhtu päevi veetma. — Mõtlemapanev ajalugu! Mis on meil sellest õppida?

Ka põgenik-eestlaste eluareng on läbi teinud samad elufaasid. Elavale esialgsele tööle ja tegevusele Kanadasse saabumisel on järgnenud sama väikeste eestlaste keskuste saatus, kust suurem osa nooremaid on mujale elama asunud. Eesti keele ja meele edasiandmine järeltulijatele on jäänud pealiskaudseks. Loomulik sellises olukorras on olnud segaabielude rohkus. Nii tegutsevad paljud meie väikesed keskused praegu üle maa vanemate inimeste koondistena. Uus majanduslik aktiivsus on küll mõningatesse väikestesse keskustesse uusi eestlasi juurde toonud, kuid see ei ole erilist uut aktiivsust kaasa toonud. Parem on olukord suuremates linnades nagu Toronto, Vancouver, Montreal ja Hamilton.

Põhja-Ameerika ja siis Ülemaailmsed Eesti Päevad on toonud eesti ühiskonda uue teguri uinumise ja tuimumise vastu võitlemiseks koordineeritud ja kontsentreeritud sihipärase tegevusega. Nii on tekkinud selletõttu uus organiseeritud eestlaste jõudude kasv, mis meie ühiskondlikku elu on rikastanud ja mitmekesistanud. Senist Eesti Päevade perioodi veerandsaja aasta jooksul võiksime nii siis ka omaette ajajärguks kutsuda, kus meie tegevuse pearõhk „nii nagu meil Eestis tehti" filosoofialt meie eneste jõupotentsiaali otsingule ja olukordadest välja kasvanud väljendusvormi otsingule on viinud. Ülemaailmsed Eesti Päevad on meid tegelikult vaba maailma eestluseks teinud inimsildade uuendamisega mandrite ja maade vahel.

Nüüd oleme astunud uude ajajärku noorema põlvkonna eestlaste poolt juhtivate positsioonide ülevõtmise kaudu. Selles protsessis oleme näinud, et sageli ei ole olnud vanade poolt loodud organisatsioonide ülevõtjaid. Meil pole ka puht statistiliselt nii palju nooremaid kui vanemaid. Samuti meie ühiskonna tulevikuvajadused on väiksemad. Kõike seda nähes kerkib küsimus, kus on jäänud meie rahvuslik üld-debatt ja teadlik ühiskondlik plaanitsemine laiemal ja sügavamal pinnal. Seda on eriti kohane tõstatada ühenduses IV Ülemaailmsete Eesti Päevade tegevuse tegelikku käikurakendamisega sel aastal. ESTO on ju rohkem kui üritus. Ta on abinõu ja hooratas sihi saavutamiseks.

ROBERT KREEM

Grupp Eckville'i eestlasi. Paremalt: Hendrik Kinna, Karl Rääbis, pr. Rosenthal, Jean Valters (kooliõpetaja), Luise Rääbis, Hendrik Värnik, Henri Rosenthal, Roos Rääbis ja Juhan Kinna. EKAK

MOSKVA PÜÜAB MÕJUSTADA PRESIDENDIVALIMISI SOOMES

HELSINGI (M.E.) — „Pravdas" ilmus pikk artikkel, milles käsitleti nii Soome presidendivalimisi kui ka mõlemate riikide vahelisi suhteid.

Idanaabri ajalehe uus Skandinaavia korrespondent Mihhail Kostikov kritiseeris Soome majandusdelegatsiooni EVA-t kirjutades, et see püüab takistada kõigi võimalikkude vahenditega Kekkose liini toetajaid. See oli sihitud ilmselt EVA esimehele Max Jakobsonile, kes avalikult sammub koos Koivistoga. Kostikovi järgi kohe pärast UKK oma ametist loobumist, sõnavõtud tulevasest presidendist muutusid rohkem Kekkose vastasteks. Tõelisuses aga need sõnavõtud muutusid küll, aga vabamateks, laialdasemateks ning õhkkond poliittandril sai puhtamaks. Esimest korda 25 aasta kestel Soome rahvas hääletab tõelistel presidendivalimistel (8 kandidaati) ja sellepärast huvi nende vastu tõuseb kangesti kogu aeg. Seda osutasid juba kuni 9. jaan. kestnud kirjalikul teel sooritatud eelvalimised, millest võttis osa rekordiliselt soomlasi.

„Pravda" järgi elab Soome momendil keerulist perioodi ja ajalehe meelest tulevane president peab hoolitsema selle eest, et YYA-lepingu sätted viiakse täide. Kandidaatidest leht mainib nimed Koivisto, Holkeri, Virolainen ja Kivistö lisades, et ka väiksematel kodanlikudel parteidel on oma kandidaatid.

„Pravda" väited kuuluvad lihtsalt kategooriasse, kus mustast saab valge ja vastupidi. Venelastele ei meeldi, et keskerakonna lihttoetajad läksid parteikoosolekul hääletamisel Virolaineni taha, mille järeldusena Moskva soosik Ahti Karjalainen kukkus läbi. Asja läks aga Karjalainen Moskvasse, et sõlmida seal mõned tähtsad ning väärtuslikud kaubalepingud. Siiski siin ollakse arvamusel, et venelased püüavad „suurte kaubalepingutega" toetada meest, keda üha peetakse „mustaks hobuseks" juhul, kui kodanlus oma tippmehe ametlikest kandidaatidest kaotab. Soomes arvatakse, et parempoolne Holkeri ei saa kõne alla lihtsalt selle tõttu, et kuulub kodanlusse, Johannes Virolainen sellepärast, et ta läks 1950-ndate aastate lõpul Fagerholmi nn. öökülma valitsusse välisministriks ja sotsiaaldemokraatide parempoolsest tiivast sõltuva valitsuse vahekord läks venelastega jahedaks. Moskvale meeldivatest kandidaatidest jäävad järele siis vaid Koivisto koos Kalevi Kivistöga. Tegelikult idanaabrile ei meeldiks ka sotsiaaldemokraat Koivisto, mis aga teha, kui kangekaelne Soome rahvas meest toetab.

Sõlte-aastad 1940–1980:

SAKSA HÕIVANG

Järgnevad tõlkekatkendid pärinevad Romuald Misiunase ja Rein Taagepera a. 1982 ilmuvast raamatust „The Baltic States: Years of Dependence 1940—1980 (Balti riigid — sõlte-aastad 1940—1980). Peatüki „Sõja-aastad (1940—45)" alljaotusiks on „N. Liidu tulek", „Esimene aasta N. Liidu hõivangut", „Sõda ja ülestõus", „Saksa hõivang" ja „N. Liidu teine tulemine".

N. LIIDU STRATEEGIA EBAOTSTARBEKUSEST

Sel määral kui püüe kaitsta oma põhjatiiba Saksamaa rünnaku vastu oli N. Liidu sihiks, siis kui ta avaldas diplomaatilist survet Balti riikidele a. 1927 saadik ja sõjaväelist a. 1939—40, oli tulemus otstarbevastane. Saksa esimese löögi kiirus läbi Baltimaade (480 km Ida-Preisimaast Pihkvani 17 päevaga) ületas peaaegu kõigi saksa rünnakute oma Teises maailmasõjas. Edasitung poleks kuidagi saanud olla palju kiirem, kui vastaseks olnuks nõrgad aga kodumaad saksa põlisvaenlase vastu kaitsvad balti sõjajõud, ja see oleks võinud olla aeglasemgi. Igatahes oleksid Balti riikides kotti jäävad N. Liidu jõud olnud säästetud Leningradi kaitseks. Saksa sissetungi erakordset kiirust võib vähemalt osaliselt seletada ühe stalinistliku saavutusega: muuta balti rahvastik saksasõbralikuks.

Saksa rünnak toimus esimeste massiliste vangistuste ja küüditamiste ajal. Need N. Liidu võimude sammud koos muude kogemustega sovjetisatsioonist surusid balti elanikkonda samastama Saksamaad Läänega. Arvamus näis olevat laialdane, et N. Liidu ikke kõrvaldamine sakslaste poolt võimaldaks balti rahvail saavutada uuesti iseseisvus. Enamus kohalikust rahvast tervitas sakslaste saabumist vähemalt passiivselt. Mõnel pool võeti Wehrmacht vastu lilledega. Saabumisest peale ei andnud sakslaste käitumine mingit alust balti elanikkonna soodsa suhtumise kestmiseks.

SAKSA KAVAD BALTIKUMIS

Dokumentidest saksa arhiivides on üsna selge, et natsi-juhtkonna pika-ajaliseks sihiks oli Balti piirkond liidendada Reichi, ajada välja kaks kolmandikku elanikest, ja sulatada ülejäänud saksa sisserändajaisse. Kõik mitmete ametkohtade võistlevad kavad ühtsid ses suhtes

(Järg. lk. 3)

NOORTE EESTI KEELE AASTA HARITIPUL

Mälestuskilde odavatest raamatu-nädalatest Eesti iseseisvuse aastail

Eesti iseseisvuse viimastel aastail, suuresti ka Raamatu Aasta mõjul, ilmus rohkesti uusi ilukirjanduslikke ja ka teisi trükiseid. Seda tiivustasid suuresti ka kirjanduslikud võistlused, eriti ka K/Ü „Looduse" ja teiste poolt võrdlemisi suurte rahaliste auhindade ergutusel. Auhinnatud teosed levisid rohkesti, eriti raamatukuul (novembris) ja jõulude eel.

Väga paljuid varematel aegadel ilmunud väärteoseid jäid kirjastuste ja raamatukaupluste riiulitele, seda juba aastaid õige mitmeid.

Palju oli ülejäänud ka „Postimehe" kirjastusel ilmunud teoseid ladudes, nende hulgas ka mitmeid klassikuid ja teisi väärteoseid, nagu Goethe Faust, V. Reimani Eesti kultuur, Bergmeni „Napoleon" ja palju teisi.

Midagi tuli ette võtta, et raamatute suuri tagavarasid realiseerida. Tavaline reklaam ja kuulutused enam palju ei mõjunud.

„Postimehe" peajuht Jaan Tõnisson oli 1930-dail aastail tihedamini seotud „Postimehe" üldjuhtimisel. Tema nõudis, et raamatuid tuleks müüa pühapäeviti maal — kirikute juures. „Postimehe" veoauto sõidaks kohale, kus siis raamatute väljapanek ja müük teostuks. Pea-ärijuht ja raamatukaupluse juhataja ei kiitnud ülemuse ettepanekut heaks, kuid ta jäi oma nõudmise juurde. Ometigi ühel „Postimehe" juhatuse koosolekul juhatuse liige prof. M. J. Eisen suutis oma osava seletusega Tõnissoni veendeid kõigutada. Pealegi oli see kirikutülide ja usuelu languse perioode meie maal. Eisen ütles, et ainult vanad naised istuvad kirikutes esiridades ja nemad pole raamatute ostjad.

„Ma näen, et minu nõu ei taheta kuulda võtta", ütles Tõnisson poolkurvalt, siis aga häält tõstes mulle otse silmi vaadates, ütles poolpahaselt: „Noh, esitagem siis teie oma kava, aga tehke seda juba peatselt."

Esitasin esimese Eesti odava raamatumüügi kava 1929. a. lõpupoolel koos nimekirjadega Tõnissonile, ühtekokku ligemale 200 „Postimehe" omakirjastuse ja paljude teiste teostega. Ta oli asjast vaimustatud ja lubas igati kaasa aidata. Ta koostas isegi reklaam-plakati, kuulutuse koos raamatute nimestikuga, seda trükkida lastes. Selle saatsime koos raamatu-saadetistega mitmele suuremale Eesti raamatukauplusele.

Selle esimese odava raamatumüügi suuraktsiooni läbimüük oli sel ajal rahuldav, ligemale 5000 krooni.

„Postimehele" järgnes varsti „Päevaleht" (Tallinna Eesti kirjastuse Ühisus) raamtukaupluse suure odava raamatumüügiga, kuid üllatavalt odavate hindadega, kuni 90% hinnaalandustega. Kui esitasin selle Tõnissonile, ta süvenes ja ütles: „Noh, nemad on hinnad üpris alla viinud, näiteks Goethe Faust — 30 senti, kas nad siis tõesti ei tea selle teose kõrget ja püsivat väärtust." Kui peaärijuht Uibopuu (varemalt „Postimehe" ärijuht) ja raamatukaupluse juhataja G. Huuk'il oli tahe suure raamatukaupluse aastakümneil kogunenud seisvast raamatuist ja broshüüridest lahti saada, et uut juurde tuua.

Odavad raamatunädalad teostusid veel 8 aasta kestel.

Suurimaid odava raamatu nädalaid teostus 1937 aastal nii Tartus, Tallinnas ja mujalgi. „Postimehe" raamatukauplusest müüdi sel puhul 10.000 krooni (üks miljon senti) eest kauemini seisnud Eesti kirjandust. Suuresti soodustas seda samaaegselt suuremate kirjastuste odavad raamatunädalad raamatukaupluste vahendusel. Raamatute suur valik (trükitud nimestik — broshüür) ja muidugi ka „Postimehe" veergudel kaasabi oli palju väärt. Kuigi vahetasu teiste kirjastuste toodetelt oli väike, kuid läbimüük oma ulatuselt rahuldas täielikult nii raamatusõprade, kirjastuste ja raamatukaupluste huvisid. Ja peaasi — Eesti raamat jõudis eesti kodusse.

Tahaks kindlasti loota, et finaalile läheneva noorte eesti keele aasta õhutusel eeskätt just noortele huvipakkuvaid raamatuid kingitustena neile rohkesti kätte jõuaks.

Odava eesti raamatu müügitraditsioon vajab ka võõrsil väärikat taastamist, sest väga palju väärikaid teoseid puhkab veel ladudes.

HERBERT MICHELSON

Nädalakroonika

(Algus esiküljel)

Leonid Brezhnev peaks tulema kokku omavaheliseks nõupidamiseks ja leidma lahenduse Poola probleemile, mis oleks vastuvõetav kõigile.

☆ **Poolas on hakatud pehmendama sõjaseadust ja välismaa teadeteagentuuridele on võimaldatud saata teateid, mis on tsensuuri poolt lubatud. Telefonikõned sisemaal on rangenlt kontrollitavad, et neid ei saaks kasutada valitsusvastase propaganda levitamiseks. Sõjaseadusele vastupanu organiseerimine likvideeriti sellega, et igasugune telefonikõnede pidamine lõpetati. Nüüd on se lubatud piiratud ulatuses. Kõne katkestatakse otsekohe kui selles on midagi valitsusevastast.**

☆ Poola kommunistlik partei hakkab puhastama oma ridu. Välja heidetakse kõik, kes ei ole oma südamega kommunistliku õpetuse pooldajad, laisad ja ei võitle teisitimõtlejate vastu. Üks partei sekretäridest arvab, et see on valus, „kuid tuleb siiski rangelt läbi viia".

☆ **N. Liidu poolt segatakse kõiki raadiojaamu, mis saadavad poola- ja venekeelseid sõnumeid. Arvatakse, et see läheb N. Liidule kolm korda kallimaks kui lääne jaamadele nende sõnumite saatmine. USA valitsus on avaldanud selle kohta protesti Moskvas, millele seal seni tähelepanu pole pööratud.**

☆ Simcoe järve äärsete suvemajade omanikud on hädas uute elanikega keda tuleb sinna suurel arvul Torontost. Nendeks on Toronto töötatöölised ja linna hoolealused, kellel pole olnud võimalust elukohta leida Torontos. Elanike arv seal on kasvanud 33% viimase kahe aasta jooksul ja toonud palju sotsiaalprobleeme, mille kohta suvilate omanikud on korduvalt avaldanud nurinat kohalikule omavalitsusele.

Saksa hõivang . . .

(Algus lk. 2)

ja üksikasjade täpsustused tippjuhtide poolt kippusid tegema plaane aina veelgi rangemaks. Ostminister Rosenbergi lemmikvariant a. 1941 oli kahekordistada Balti vabariikide pindala Vene ja Valgevene kulul ja siis küüditada enamus balti rahvaist äsja-liidendatud aladele. SS-juht Himmleri Generalplan Ost'i kohaselt (1942) pidi küüditatama ligi 50% eestlasist, kõik latgallid, üle 50% muist lätlasist, ja 85% leedulasist. Ülejäänud osa hinnati põhjatõuliseks (ja seega saksastamisväärseks) ühe vastava 1942 a. väliuurimuse varal Antropoloogilise Komisjoni poolt. Saadaolevate sakslaste piiratud arvu tõttu pidi sisseränd olema küllaltki aeglane: 520,000 nii 20 kuni 25 aasta jooksul peale sõja lõppu.

Natsi-Saksamaa otseseks sihiks oli aga võita sõda. Suurküüditamised, sisseränd ja ümberrahvustamine pidid algama alles pärast sõjalist võitu. Vahepeal kästi taolised kavad hoida ülisalajastena, et mitte rahutuks teha balti elanikkonda, kelle maksimaalset panust antibolshevistlikule heitlusele" peeti soovitavaks.

RAHVUSLIKUST MOBILISATSIOONIST

Eestis muutis sõja-eelne peaminister Uluots (keda sakslased vaheldumisi eirasid ja püüdsid koostöhe tõmmata) oma hoiakut mobilisatsiooni suhtes veebruaris 1944, kui N. Liidu väed jõudsid Eesti piirile. Sakslasile alluvais eesti üksustes oli sellal umbes 14,000 meest. Arvestades Saksamaa varisemisega pidas Uluots ülitähtsaks relvastada eestlasi suurel hulgal ükskõik millisel teel ja hoida neid Eestis, et vältida N. Liidu sissetungi ja pigistada välja iseseisvus taanduivailt sakslasilt. See oli nirgi meeleheitlik katse kahe hundi küüsis, ainus teine võimalus passiivse alistumise kõrval. Uluotsal õnnestus isegi seda rahvale teatada, tarvitades saksa kontrolli all olevat raadiot: eesti väeosadel Eesti pinnal „on hoopis suurem tähendus, kui seda siin avaldada jõuaksin ja saaksin". Rahvas mõistis ja vastas. Sakslaste poolt oli ülemmääraks seatud 15,000, ent registreerima tuli 38,000 meest, kelledest 28,000 said viletsa relvastuse ja pealiskaudse väljaõppe.

Alice Anderkopp surnud

Stokholmis Sabbatsbergi haiglas suri neljapäeval, 17. detsembril Alice Anderkopp 85 aasta vanaduses.

Alice Anderkopp, sündinud 27. novembril 1896, oli kodumaal keeleteadlasena keelteõpetajaks Tallinna gümnaasiumides.

Ta oli abielus tuntud eesti iseseisvusaegse poliitikategelase ja paljukordse valitsuse liikme Ado Anderkopiga, kes ajakirjanikuna oli pikemat aega ajaleht Vaba Maa peatoimetajaks.

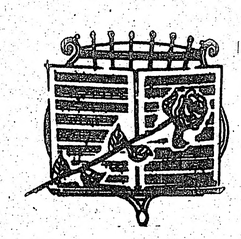

HELIPLAADID ALANDATUD HINDADEGA

LP	#3402 VINDILISED VIISID (Kopvillem)	$4.00
LP	#3403 N. Põld NAAN PÕLD LAULAB	4.00
LP	#3406 H. Verder SÕDURILAULUD	4.00
LP	#3407 N. Põld JÕULULAULUD	4.00
LP	#3408 E. Loo KÜLASIMMAN	4.00
LP	#3409 N. Põld PÕHJAMAA LAPSED	4.00
LP	#3411 I Patrason—N. Põld ENCHANTING ESTONIA	4.00
LP	#3412 H. Liiv & E. Loo TANTSUTAKTIS	4.00
LP	#3413 N. Põld MUREMAA	4.00
LP	#3414 R. Andre ME TÕUSEME JALLE	4.00
LP	#3415 A. Raudsepp ON AEG ANTUD LAULDA	4.00
LP	#3417 E. Loo RAHA PANEB RATTAD KÄIMA	4.00
LP	#3419 EBATRUUDUS	4.00
LP	#3420 Dr. H. Tari „MIND ÄRA UNUSTA"	4.00
LP	#0026 TALLINNA LAINEIL II	4.00
LP	#1003 Kaljo & Tarmo SÄDEMED	4.00
LP	#1001 Heli neli TEEME POPPI	4.00
LP	# 305 VÕLUVAID VIISE VIISIMAALT	4.00
LP	# 73 (3) (laste) JÕULULAULUD	2.00
LP	# 72 (2) (laste) KEVAD JA SUVELAULUD	2.00
	20912 E. Marge THE DIARY OF MY LIFE	2.00

211—507 VÄIKESED HELIPLAADID 50 c.
Meeskvartett — HELIVELID
J. Kuusk — MULT ÄRA KÜSI
J. Kuusk — KODUKOTUS
I. Patarson — UNISTADES KODUMAAST

Müügil „MEIE ELU" talituses

958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

EKK AASTAKOOSOLEKULT

Eesti Kunstide Keskus läks oma 10. skp. peakoosolekul üle oma dualistlikust juhtimisest n.ö. personaalunioonni Stella Kersoni valikuga hooldajate kogu ja eksekutiivjuhatuse presidendiks samaaegselt. EKK suhteliselt edukat tööd iseloomustas möödunud aasta rahaline aruanne, mille aktiva-passiva oli tasakaalus 32.319.— dollarit. Aktiva poolel on selle summa sees olemasolev kunstikogu 13.900.— dollari summas.

Tulud ületavad kulud 11.422.— dollari võrra, millele lisandub veel operatsioonifond 3.435.— dollarit.

Hooldajate juhatusse peale S. Kersoni valiti: Karl Aun, I. Heinsoo, Abel Lee, Mart Pihl, Uno Taft, E. Tampõld, O. Timmas ja S. Veidenbaum. Juhatuse liikme kandidaadiks valiti J. Pahapill. Tagasi valiti revisjonikomisjon: J. Künnapuu, H. Pärkma ja E. Timusk.

Eksekutiivjuhatusse peale president S. Kersoni valiti: I. M. Gerdels, Marta Kivik, Alar Laane, R. Martensehr, L. Leetmaa, Uno Taft, P. Tammearu ja H. Westerblom. Kandidaatideks valiti: Margit Viia ja Asta Ballstadt. Kultuurifondi juhatajaks valiti Jaan Timusk. Kunstikogu hooldajaks valiti Mai Järve, abijuhatajaks Debbi Kehkla ja kirjatoimetajaks Emil Eerme. Tagasi valiti välisrevident Gunnar Mitt.

Ulatusliku tegevusaruande luges ette Stella Kerson. Sellest avanesid paljud teostatud aktsioonid. J. Pahapill juhtis tähelepanu vajadusele tegevuspiirkondi koondada ja selle asemel enam aega pühendada paremale teostusele.

Koosseisu arvukast liikmeskonnast oli koosolekul esindatud vaid 12, mispärast koosolek algas pooletunnilise hilinemisega. Pärast koosolekut oldi koos ühises söögilauas läti kultuurkeskuse sööklas.

„TALIHARI" KUTSUB TEID

... küll ma otsisin eluarvu,
küll ma jagasin jagamatut —
kui talpasin tasahilju,
et sa leiad saatuse summa,
kui korrutad välgujoaga.
Oma elu surmkümmend suudlust
hullsada ilusat hetke
ja tummtuhat valutuiget.

BETTI ALVER

Jaanuari kuus on taliharja ehk tõnisepäev. Päev, mis vanal ajal oli pühaks, sest sel päeval pidi talve selja murdma, s.t. taliharja päev pidi talve poolitama. Vanal ajal olid kindlad kombed sellel päeval, mida austati, sest taheti kõigist pahedest ja nõidustest hoiduda. Loodeti toidu ja ilmastiku õnne ohvrite viimisega Tõnise vaimudele.

Juba üheteistkümnendat korda toimub Gaiderite Kogu Kanadas korraldusel „Taliharja" koosviibimine kohvilauas laval toimuva eeskavaga. Käesoleval aastal on ürituse üldkorraldajaks gdr. Aino Pähn. Puhastulu läheb noortetöö hüvanguks. Kaunil küünlavalge pealelõunal ilusti dekoreeritud kohvilaua ääres tahavad gaiderid gaidsõpradele pakkuda sõbralikku ja elamusrikast koosviibimist.

Ajal, mil Toronto tänavanurkadel keerutavad lund tuulepoisid, mil külmataat maalib lumeräitsakaist ilusaid helbe-lillekesi aknaklaasidele ja majaseinad pauguvad külma käes, laseme südameil küünlavalgusel soojeneda viimasel pühapäeval jaanuaris Eesti Maja suures saalis kell 3 p.l.

Raskel ajal, mil rahvaste vahekorrad on maailmas segamini, inimesi vallutab hoolimatus, respekti puudus kaaskodanike vastu, lähme mõttes ja palves isamaale — vanasse eesti kodutalusse! Saame elamust ja jõudu „Taliharja" koosviibimisest. Kuuleme Lydia Vohu-Viksteni, Avo Kittaskit ja Tamara Norheimi Erik Liigandi klaverisaatel, imetleme Toronto rahvatantsijaid ja kuuleme, mida on Hannes Ojal lausuda meie rahvuspoeedi Betti Alveri mälestuseks, kelle sünnist sel aastal möödub 75 aastat ja surmast 35 aastat.

Gaiderkogu ootab teid ja ütleb „tere tulemast"!

L.V.

J. SILVET

INGLISE-EESTI SÕNARAAMAT

1206 lhk.

Hind $39.00 — Postiga tellides $3.00 saatekulu

MÜÜGIL

„MEIE ELU" talituses

958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

IMEARST DZHUUNA

Nõukogude Liidu väljaanded jutustavad imeravijast Dzhuuna Davitashvilist, kelle võimeid peetakse erakorraliseks.

Ühe Moskva populaarteadusliku ajakirja toimetusse kokku kutsutud seansist jutustab seal viibinud ajakirjanik:

„Tajusin nõrka soojust üle selja libisemast ja hakkasin ootamatult ettepoole vajuma. Keegi mind ei lükanud. Dzhuuna puudutas vaid kergelt peopesadega mu selga. Ma siiski ei kukkunud ja sain tasakaalu tagasi. Seejärel pani Dzhuuna pihud mulle õlgadele ning nüüd langesin tagurpidi tema käte vahele. Hetk hiljem ta taandus ja ma võisin taas end sirgu ajada.

Mis minuga juhtus? Oli see hüpnoos või nõrk elektrilöök? Ei see ega teine. Siinkohal veel niipalju: Dzhuuna ise ei salli „estraaditrikke" silmaotsaski ning kirjeldatud demonstratsioon toimus vaid selleks, et ma tunneksin ebatavalist kätepuudutust omal nahal ning võiksin toda nähtust kirjeldada.

Nii algas mu tutvus tbilisianna (tiflisianna), endise assüürlaste suguvõsa järeltulija Dzhuuna Davitashviliga, inimesega, kel on ebatavaline, erakordselt tugev tundlikkus."

EBATAVALISED VÕIMED

Mida oma ebatavaliste võimete kohta ütleb Dzhuuna ise?

„Märkasin juba lapsena, et näen maailma teistest erinevalt. Mäletan, kuidas me sageli metsa mängima lippasime. Aga kui ma kutsusin teisi jooksma kollase puu või niidu ääres kasvava lilla põõsa juurde, vaatasid mu kaaslased mulle imestades otsa ning vastased, et nende arust pole siin kusagil sihukest puud või põõsast. Ent ma ei mõelnud neid välja. Nagu selgus nägin ma lapsest saadik maailma teistsugusena. Ja siis avastasin peamise — samuti nagu mu vanemad, suudan minagi oma käte abil (see on arvatavasti oma bioväljaga) haigeid ravida. Lähendades haavale käsi, võin ma peatada verejooksu, võin kõrvaldada pea- ja hambavalu, võin täpselt haigust diagnoosida. See oli algus, nüüd ma suudan palju rohkem. Viimasel ajal huvitavad mind südamehaigused ja pahaloomulised kasvajad. Tõve lõppjärgus ei suuda ma küll enam kedagi aidata. Siis saan vaid valu kaotada."

Dzhuuna ise seletavat oma võimeid sellega, et tema nägevat inimesi neid nõrgalt ümbritseva oreooliga nn. auraga. Ja tõesti, ei olevat teadlaste teada Dzhuuna mitte ainuke, kes omab sellist ebatavalist võimet.

Ja Dzhuuna seletab edasi:

„Haige elund justkui signaleerib oma muutustest. Ma võtan selle signaali vastu. Kasvajat diagnoosides tunnen ma selles organismi ümbritsevas auras avausi nagu auke ning võin haiguse ära määrata juba üsna varases järgus."

On teada, et läänemaailma arstiteadus vaatleb inimest peamiselt kahest aspektist: esiteks somaatilisest s.o. kehalisest ja teiseks psüühilisest, vaimsest. Idamaine meditsiin tunneb aga veel kolmandat tahku — energiat Qi.

Bioenergiat ei taheta enam ka läänes absoluutselt eitada, kuid pole senini veel suudetud seda teaduslikult haarata, kindlaks määrata.

Seansist osa võtnud füüsika-matemaatikakandidaat Adamenko seletas hiljem oma varajasematest kokkupuutest Dzhuunaga: „Ma jälgisin, kuidas Dzhuuna haigetega tegeles. Ta seisis paljajalu keset väheldast tuba ning küsitles hoolikalt igat patsienti. Tegelikult oli see talle tarbetu. Haigusloost kõnelesid talle ta käed, mis liikusid mõne sentimeetri kaugusel inimese kehast, seda otse kui paitades ja kompides, ning võtsid vastu midagi teistele nähtamatut.

Ja veelkord Dzhuuna ise:

„Kui ma töö alustan, tunnen end esiotsa nagu seotuna. Kolme-nelja tunni möödudes võiksin ennast aga udusuleks pidada. Kust tuleb mulle energia? Kui juulipäike on maapinna soojaks kütnud, käin ma paljajalu. Maa, puud, loodus ise on selle minu energia ammendamatu allikas."

DZHUUNA

KÄTE PEALEPANEMINE

Tallinnas ilmuv populaarteaduslik ajakiri „Horisont" teeb teadusliku kokkuvõte Dzhuuna-lugudest ja leiab:

„Käte pealepaneku abil on inimesi tervendatud kõikidel aegadel ja praegugi leidub samal viisil ravijaid. Nende hulka kuulub ka Dzhuuna. Tavaliselt peetakse ravi aluseks haige psüühika mõjustamist, sest sisenduse ja hüpnoosiga võib tõesti häid tagajärgi saavutada. Ent kõnesolevate nähtuste puhul osutub sisenduse ja hüpnoosi mõistetega manipuleerimine vaid nende sõnade taha pugemiseks, ilma midagi seletamata. Seni on õnnestunud selgitada, et osa ravijaid kiirgavad optilise kiirguse alasse kuuluvaid elektromagnetlaineid, mida võib jäädvustada filmile, registreerida fotoelektriliste seadmetega või isegi silmaga näha. Teiste käed aga tekitavad koguni heliimpulsse mida võib kuulda või vastavate aparaatidega salvestada. Need kiiratavad impulsid „töötavad" ka kineesi (esemete kaugliigutamise) ja paljuräägitud „selgeltnägemise" puhul. Eelöeldu näitab, et bioväljaga ravimisel ei räägi kaasa niivõrd psüühiline mõjustamine, kui just otsene füüsiline toime. Psühhobiofüsikaliste nähtuste tundmaõppimine on väga vajalik. Bioloogiateadustes ja eriti meditsiinis töotab see lahendusi paljudele saladustele."

„MEIE POST"

Vabariigi aastapäeva aktus Hamiltonis

Et olla varakult valmis Vabariigi aastapäeva tähistamiseks, oli Hamiltoni Eesti Selts kutsunud 6. jaanuaril kiriklasse kokku Hamiltoni eesti organisatsioonide esindajate koosoleku. Esindatud oli Hamiltoni Eesti Selts, Hamiltoni Esimene Eesti Evangeeliumi Luteriusu Kogudus, Hamiltoni Eesti Seltsi Segakoor, Hamiltoni Eesti Skaudisõprade Selts, Hamiltoni Eesti Võitlejate Ühing, Hamiltoni Pensionäride Klubi ja Hamiltoni „Kotka" lipkond. Koosolekult koorus välja otsus, korraldada Eesti Vabariigi aastapäeva aktus 24. veebruari õhtul kirikus, kus jumalateenistusele järgneb ilmalik osa. Täpse aktuse kava väljatöötamine usaldati Hamiltoni Eesti Seltsi hoolde.

☆

Jaanuarikuu viimasel pühapäeval (31. jaanuar) toimub peale jumalateenistust järjekordne „pannkoogi õhtu", kiriku all saalis, Hamiltoni Eesti Skaudisõprade Seltsi korraldusel. Kuna see üritus on aastast-aastasse muutunud järjest populaarsemaks, oodatakse ka seekord hulgaliselt külalisi pannkooke maitsma.

USA sai uue relva

Möödunud nädalalõpul USA merevägi katsetas uut relva, mis on äärmiselt täppis. Selleks on allveelaevalt väljatulistatav kaugrakett. Rakett tulistati välja Atlandi Ookeanis vee alla sukeldunud allveelaevalt ja see tabas märki 4000 miili eemal, Vaikses Ookeanis. Rakett võib kanda tuum-lõhkelaengut. N. Liidul olid olemas mingid andmed selle katsetuse kohta ja üks nende luurelaevadest oli aegsasti kohal, kus rakett tabas märki.

Parteid pole rahul juhtidega

Kanada poliitilistest parteidest ükski pole rahul 100% oma praeguse juhiga. Möödunud nädalal ilmusid mitu artiklit kohalikes ajalehtedes, kus nõuti, et Pierre, Ed. ja Joe peaks lahkuma. Tõenäosemaks Pierre asendajaks peetakse John Turnerit ja Jean Chretien'i. Ed Broadbenti veaks peetakse kindla poliitilise joone puudumist ja temale loodetakse saada asendajat läänest. Joe Clark ei ole vastav võistleja kummalegi liberaalide võimalikust uuest juhist ja peaks astuma tagasi. Üks tema asendajaist tahab olla endine Toronto linnapea David Crombie.

„Estonia" puhkpillide orkester oma 25. aastapäeva tähistamisel Toronto Eesti Majas. Ees orkestrijuht Uno Kook. Foto — S. Preem

„ESTONIA" – 25

Möödunud laupäeva õhtul tähistas „Estonia" puhkpillide orkester oma 25. sünnipäeva kontserdipeoga Toronto Eesti Majas, kus orkester esines mitmepalgelise kavaga.

Esiteks Jüri Kuru marss „Eesti pojad", siis esimehe Herbert Kasenurm'e tervituse ja teadustamise järele J. T. Hall'i kontsertvalss „Tuulte pulmad". Kolmandaks Hall-Czibulka parafraas „Armuunelm pärast balli", kusjuures kaks viimast olid puhkpillide orkestrile seatud maestro Uno Kook'i poolt.

Järgnes esimehe H. Kasenurm'e sõnavõtt, milles ta eriliselt rõhutas vajadust uute orkestri liikmete järele. Meie kaasmaalaste hulgas on arvukalt noori muusikuid, kes aga pole meie puhkpillide orkestri vajadust südamesse võtnud. Ometi on „Estonia" ainus sellelaadne ilmalik organisatsioon paguluses. Ka orkestrijuhile on järelkasv vajalik. Kus on meie võimelised pillimehed?

Lillekimbud said orkestrijuht ja esimees ja nelgiõis kinnitati rinda orkestri esimesele esimehele Ed. Taimre'le ja igale orkestri liikmele.

Tervituste osas Toronto Eesti Meeskoori esimees Heikki Paara tuletas meelde orkestri sünnilugu Paul Juttus'e korteris. Orkestri debüüdil 1957. a. New Yorgis esitati kergemaid meeleolu palasid, mis olid juba orkestreeritud orkestri värske juhi, Uno Kooki' poolt ja mis sealsele 4-dale meeslaulu päevale pakkus meeldiva lisa. Ta soovis orkestrile, selle juhile ja esimehele palju õnne ja edu tulevikus.

Toronto Eesti Segakoori poolt tervitas juubilari koori esimees Arnold Kelder, kes andis orkestrile üle üriku, millega kinnitati segakoori üldkoosoleku otsust valida „Estonia" orkester koori sõprusliikmeks.

Eesti Maja poolt tervitas E.M. esimees Osvald Piil soovides õnne ja edu tulevikus ja avaldas headmeelt, et Eesti Maja võib pakkuda peavarju rahva poolt armastatud „Estonia" orkestrile.

Sõnavõttude järel esitas Franz v. Supp'e avamängu operetile „Uljad bursid", mis on popurrii sõduriviisidest.

Avavalsiks mängis orkester Johann Strauss'i „Straussiana" ja „Suveõhtu valssi". Esitatud kavale lisaks mängis orkester veel vanatantsu ja mitmeid tantsuviise, enne kui Gustavson'i orkester tantsuhuvilised oma hoole alla võttis.

Orkestri poolt pakutud rikkalik eeskava oli kunstiliselt nauditav ja vääris kestvat aplausi. Kuigi orkestri kvantiteet on arvuliselt praegu langenud, on tema kvaliteet, kunstiline tase, praegu oma kõrgtipul ja oma juhiga märgatavalt ühte sulanud.

Pidu möödus hoogsalt ja tujukülluselt ning tantsupõrand kippus vägisi kitsaks jääma. Maitsvad võileivad olid valmistatud orkestri daamide poolt ning need kõik ja kohvki kuulusid pääsmete hinna sisse.

Vaatamata erakordsele pakasele ja lõikavalt külmale tuulele oli pidulisi kogunud hulgaliselt, kes kõik orkestri esimehe sõnade järgi oleksid selle eest väärinud aurahasid.

-m

☆

Orkestri järgmine esinemine on ette nähtud Toronto Eesti Segakoori kontserdil 14. märtsil.

Külalisi „Estonia" orkestri aastapäevapeol. Vasakult — hr. Kass, L. Kook, L. Liigand, E. Liigand, A. Tera, E. Tiilen, pr. Tiilen. Foto — S. Preem

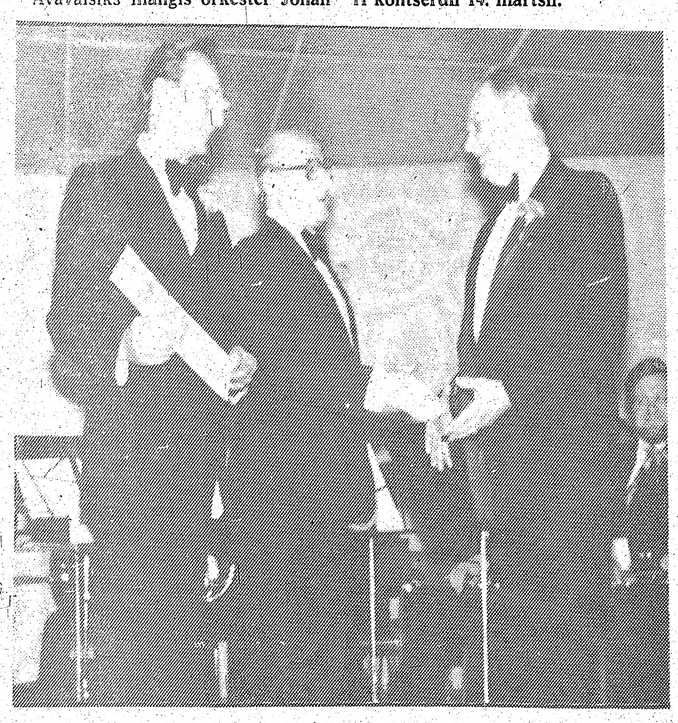

„Estonia" orkester valiti Toronto Eesti Segakoori sõprusliikmeks. Pildil vastava üriku üleandmine. Vasakult — orkestri esimees Herbert Kasenurm, segakoori esimees Arnold Kelder ja orkestrijuht Uno Kook. Foto — S. Preem

Eric Pehap
„PAINTINGS & GRAPHICS"
224 lk. Hind $20.00
Postiga tellides pluss saatekulu $1.50
Müügil „MEIE ELU" talituses
958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

ÜLIKOOLI AASTAPÄEVA AKTUS MONTREALIS

Uued auhinnatööd eesti üliõpilastele

Montrealis tähistati 6. detsembril järjekordselt eesti akadeemiliste organisatsioonide ühiskorraldusel Alma Materi päeva sisuka aktusega Jaani kiriku saalis, mis, nagu ikka, tõmbas kokku saalitäie rahvast.

Kavas oli Eduard Leetmaa avasõna, milles juhiti tähelepanu sinimust-valge 100 a. juubelile ja 1982. aastal pühitsetavale Tartu Ülikooli 350 a. juubelile. Vabas maailmas olev eesti haritlaskond annab oma tõhusa panuse mõlema juubeli läbiviimisel. „Vivat academia" laulmise järel pidas huvitava peokõne Concordia ülikooli ajakirjanduse professor Enn Raudsepp Kanada ajakirjandusest tänapäeval, käsitledes ajakirjanduse nihkumist rahvakasvatuslikust sihist ajaviite ja meelelahutuse aladele, mis tõi kaasa ka reklaami osatähtsuse suurenemise. Viimane moodustab praegu peaosa ajakirjanduse sissetulekust. Suuremate ajalehtede sattumine konsortsiumide kontrolli alla põhjustas nn. Kent'i komisjoni loomise ajakirjanduse vabaduse küsimuste uurimiseks.

Kalle Viires deklameeris haaravatundeküllusega loo Kalevipoja mõõgaostust ja soome sepa sajatusest. Lõppsõna ütles eesti ülisõpilaskonna poolt Ülle Leitham. Ent enne seda üliõpilaste võistlustööde auhinnakomisjon, kuhu kuuluvad dr. A. Kurlents, dr. M. Puhvel ja õp. H. Laaneots teatas, et kahjuks tänavu töid polnud esitatud, mida on ka varem juhtunud.

Järgmiseks aastaks kuulutati välja järjekorras 24. võistlustöö eesti üliõpilastele, kes taotlevad esmakordselt teaduslikku kraadi ülemaailmses ulatuses, et ergutada meie haritlaste järelkasvu teaduslikku ainekäsitlust emakeeles.

Auhinnatööde teemadeks on:

1. Tartu Ülikooli osatähtsus eesti kultuuri arengus.
2. Erialaline uurimus vabal ainevalikul.

Tööde pikkus mitte alla 30 kvartlehekülje masinakirjas, kaasa arvatud sissejuhatus, kokkuvõte ja kasutatud kirjanduse loetelu.

Arvestades inflatsiooni mõju on auhindu tõstetud, seega esimene auhind 500 dollarit ja teine auhind 250 dollarit.

Tööd saadetud märgusõna all koos autori nime, aadressi ja ülikooli nime sisaldava suletud ümbrikuga, mis kannab sama märgusõna, hiljemalt 1. novembriks 1982 aadressil: A. Kurlents, 4376 Circle Rd., Montreal, Que. H3W 1Y5, Canada.

Sissesaadetud töid ei tagastata. Lähemaid andmeid saab ülalnimetatud auhindamiskomisjoni liikmeilt.

Võistluse tulemused tehakse teatavaks Alma Materi päeva aktusel Montrealis detsembris 1982.

Aktusele järgnes koosviibimine rikkalikus kohvilauas, mille olid korraldanud korp. Ugala daamid.

Annus Rävälä
VORKUTA VÄRSSE
LUULETUSED
Hind $7.00
müügil „Meie Elu" talituses
958 Broadview Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R6

SPORT

Pakane takistas Muskoka loppetit

Teist aastat järjest oli ilm Muskoka loppeti päeval erakordselt külm. Temperatuur pühapäeva hommikul oli —37°C. Korraldajad otsustasid vastu rahvusvahelisi reegleid siiski alustada. Pooled võistlejad, nende hulgas peaaegu kõik soomlased ja need, kes möödunud aastal seda kohutavat külma kannatasid, loobusid startimast. 300—400 inimest siiski alustas, nende hulgas ka mõned eestlased. Viimastest lõpetasid 35 km raja Kalle Leppik, Harri Kivilo, Rein ja Raavo Lainevool. 12 km raja sõitsid läbi Imbi ja Toivo Lainevool. Mehis Kivilo, kellel möödunud aastal külm kõrvad ära võttis, katkestas 15 km järele.

Midland Annual

Laupäev. 9. jaan. peeti Midlandis iga-aastased suusavõistlused. 194 osavõtja hulgas oli ka neli eestlast. Nendest tuli Robert Vellend 10 km võistluskla sis esimeseks, Mehis Kivilo noorte klassis 20-ks, Harri Kivilo 45+ klassis kuuendaks ja Theo Vellend 55+ klassis neljandaks.

TEADAANNE

BALTI SUUSAVÕISTLUS MOONSTONE'IS

Mäesuusatamine laupäeval, 6. veebruaril. Registreerimine kohapeal. 8.30—9.30. Algus kell 10.00.

Murdmaa pühapäeval, 7. veebr. (Moonstone). Registreerimine kohapeal 9.00—10.00. Algus kell 11.00.

Eelregistreerimine ja informatsioon — Arvu Oiling 255-0783.

„ESTONIA" KOORI NAUDITAV KONTSERT

Segakoor „Estonia" kontsert pühapäeval, 17. jaanuaril Walter Hall'is oma väga tüseda ja mitmekesise kavaga pakkus koorimuusika sõpradele nauditava muusikalise pealelõuna.

Kl. 3.00 p.l. rivistus lavale 45 liikmeline segakoor ja koorijuht Roman Toi juhatusel esitati Mart Saare kolm laulu: „Allik", „Kasehaldjate laul" ja „Tudu, mu tipake", neist viimane tuli korrata. Mart Saare loominguga algamine avas ka peatselt saabuva helilooja sajaaastase sünnipäeva tähistamise aasta. M. Saare polifooniline käsitlus andis koorijuhile võimaluse soprani häälerühma poolitamiseks saavutades sellega häälerühma haruldaselt ühtlase toonipuhtuse ja sulavuse.

Peetri Koguduse Lastekoor Margit Viia juhatusel ja Heidi Klamas'e klaverisaatel esitas Riho Päts'i kolm lastelaulu: „Orav", „Öökull" ja „Harakas", kasutades edukalt ja efektiivselt löök-instrumente — trummi, tamburiini ja nn. „clockspieli" ning saades kuulajaskonnalt teenitult tugeva aplausi.

Viieliikmeline „Jaaniku" grupp laulis: „Õitsisängid" (Kodaverest), „Vihmakõne, vellekõne" (Rõngust) — sdn. R. Ritsing, „Põllepõli" (Kuusalu), „Kalajärv" (Järvesuust), „Halb sirp" ja „Õhtu ilu" R. Toi seades ja „Jaanilaul" (Harglast) — V. Tormis'e seades. Algupäraste rahva- ja regilaulude esitamisel näitas „Jaaniku ansambel haruldast toonipuhtust sulavust ja diktsiooni selgust ning vaatamata küllalt pikale kavale tuli anda aplausi vaigistamiseks lisapalana „Püürä, püürä, tsõõri, tsõõri".

Alo Ritsing'u „Suvi, sa pole enam kaugel" ja „Varakevadel" esitati R. Toi juhatusel „Estonia" koori naisrühmade poolt.

Kava teine osa algas P. Tammearu „Isamaale" esiettekandega Estonia Kammerkoori esitusel ja R. Toi juhatusel. Klaveril saatis autor. Soolo-osa oli Rosemarie Lindau kanda.

Samuti esitati esiettekandena Ameerikas K. Raid'i „Tütre tänu", mis oli Rootsis laulupeo kavas. Mõlemad helitööd oma uudse rütmi ja moodsa koori orkestreerimise tehni. kaga nõuavad koorilt võimeid, mida teadaolevatest kooridest ainult Estonia Kammerkoor on suuteline pakkuma.

Ed. Tubin'a vastmöödunud sünnipäeva tähistamiseks esitas Liina Purje kaks soololaulu „Sügispäike" ja „Ingel lindudega". Klaveril saatis P. Tammearu. Nii solist kui saatja said tugevale aplausile lisaks kimbu lilli.

„Estonia" Segakoori poolt esitati veel Ed. Tubina õrnakoeline „Igatsus" ja Lembit Veevo „Kirp kilgel" mis vallandas jälle kestva aplausitormi, mille lõpetamiseks tuli viimast laulu korrata. Eriti nimetamist väärib viimase laulu juures diktsiooni selgus.

Kava lõpunumbrina esitatud Juhan Jürme „Rukkirääk". Laulu autor oli Tallinna Tütarlaste Kommerts-Gümnaasiumi muusikaõpetajaks ja mitmedki nimetatud kooli tolleaegsed (1935/36) mäletavad esiettekannet. Laul on ka Toronto Eesti Segakoori kevadise kontserdi kavas. Valsi rütmis meeleoluvaheldusrohke helitöö P. Tammearu klaveril saadetuna vallandas aplausi mille vaigistamiseks ei jätkunud helitöö osalisest kordamisest vaid tuli laulda veel „Ma kõndisin vainul" ja lõpuks V. Lipand'i „Lõpulugu". Koorijuhile Roman Toile annetati sületäis roose. Samuti said lilli „Jaaniku" ansambli liikmed eesotsas Ilo Maimets-Müllerbek'iga, kes on ansambli organiseerivaks energiaallikaks.

Peale kontserti siirduti Tartu College'isse, et kohvijuues vahetada muljeid ja lõdvendata pinget ning vaadata tagasi hoolega ettevalmistatud suure töö tulemustele.

„Estonia" Segakoor olles arvuliselt kasvanud ja koorijuhi R. Toi igat näpuliigutuse tähendust mõistes, võimaldas koori juhatamise minimaalse näilise jõukulutusega ja silmapaistva rahulikkusega, mis näitab, et koor on jõudnud „täisikka".

O.H.

Segakoor „Estonia" kontserdil pühapäeval esitas Estonia Kammerkoor R. Toi juhatusel esiettekandena Peeter Tammearu väga nõudliku „Isamaale". Klaveril saatis helilooja. Pildil koorijuht Roman Toi helilooja P. Tammearu kätt surumas. Foto — O. Haamer

Peetri Koguduse Lastekoor Margit Viia juhatusel esines Segakoor „Estonia" kontserdil edukalt, kasutades efektiivselt ka löökinstrumente (trumm, tamburiin ja kellamäng). Foto — O. Haamer

AINULAADNE TURISMIREIS LAEVAL VAHEMERE MAADELE

27. juunist kuni 11. juulini 1982 a. Lend New Yorkist — Torontost Ateenasse. 15 päeva jooksul külastame Kreekat, Vahemere saari, Türgit, Iisraeli ja Egiptust. Ööbime alati luksusaurikul. Informatsiooniks ja reisikavaks kirjutada: Rev. H. Rüdmik, 783 Arton Lane N.E. PORT ST. LUCIE. Florida 33452. USA.

INDREK KAHRO RICK MELNYK
Creative Images Photo Studios Ltd.
PULMA FOTOD, PORTREED
ÕHTUTI 5—9 PL.
5339 SALEM RD. TEL. (416) 639-8558
BURLINGTON, ONT. L7L 3X2 TORONTO LINE 766-9478

Saatkonnanõunik väitis:

SÕJAROIMADES KAHTLUSTATUD BALTLASTE SAKSAMAALE SAATMINE EI OLE TEOSTATAV

WASHINGTON, D.C. — Idee „sõjakurjategijate" saatmiseks Lääne-Saksamaale kohtumõistmiseks ei näi realiseeruvat. Saksa saatkonna esindaja on väitnud Eesti Vabadusvõitlejate Liidu välissekretärile, et Balti riikide ja Ukraina deklareerimine „Saksa provintsideks" ja nende endiste kodanike tunnustamine „saksa subjektideks" ei ole Saksa Liiduvabariigile aktsepteeritav.

EVL välissekretär J. Raus saatis kirja Lääne-Saksa USA saadikule ühenduses tuntud S. Wiesenthali ideedega ameerika ajakirjanduses „sõjakurjategijate" saatmiseks Lääne-Saksamaale. Saadiku nimel vastas saatkonnanõunik D. v. Häften just „N.Y. Timesi" j.t. artikitega — ... et Balti riigid ja Ukraina deklareeritaks „Saksa provintsideks" ja USA kodanikud originaalselt nimetatud maadest „saksa subjektideks". Ta kinnitas kategooriliset, et niisugune väide ei ole Saksa Liiduvabariigile mitte aktsepteeritav ja puudub absoluutselt alus selle kujuliseks süüdistamiseks.

Lisas selgitavalt, et Saksa valitsus võib USA-lt nõuda välja isikut üksnes siis kui see on eestkätt kooskõlas L.-Saksa seadustega ja Saksa — U.S.A. vahelise väljanõude alase lepinguga. Seda võib nõuda ainult kompetentne Saksa prokurör, peale iga üksiku juhtumi põhjalikku selgitamist ja kooskõlas olekut Saksa kehtivate seadustega mitte-Saksa kodaniku suhtes jne.

Järgnenud suulisel täiendaval kõnelusel EVL esindajaga viimane märkis saatkonnanõunikule võimalikust politilisest survest D. v. Häften tähendas, et asjaomase statuudi piires saaks omaaegsete „ametikandjate" suhtes rakendusi olla ka ainult kui tegemist on tõeliste mõrvadega, mis usaldavalt tõestatud. Ta andis ka informatsiooni milliste L.-Saksa valitsusasutiste kaudu on võimalik neis küsimustes saada üksikasjalikku informatsiooni.

SELGITUSTÖÖ

„Sõjakurjategijate" traagiliste ja ka „nõiaprotsessi" sugemetega küsimusele on eesti ja teiste etniliste gruppide poolt tulnud visalt küsitavate tulemustega võidelda, kuna *nende* vastaspoolel USA-poolselt eksisteerivad mitmed kõrged instantsid koos teatavate mõjuringkondadega, eriti juudi etnilisest grupist. Viimastel on omakorda aktsioonile kaasneva propaganda tegemiseks avatud peaaegu kõik massimeedia uksed, nagu seda eestlaste hulgast on iseloomustanud ka New Yorgis ilmuv „Vaba Eesti Sõna".

Ülaltoodule vaatamata on eestlaste osas näit. üksikisikuid ja ka mõned organisatsioonid jatkanud kirjalike memorandumite ja selgitustöö vahendamist kõrgemaile riigiametnikele, rahvaesindajaile ja võimalust mööda ka pressile. Paljudel juhtudel ei ole aga neile kirjadele üldse vastust saadud. Loetlematuil kordadel on kirjad rännanud edasi kohtuministeeriumi nn. eriosakonda, kust saabuv vastus rohkem „kummitempli stiilis". Viimaseaegselt on märgukirjade saatmine taas elavnenud, mida on eriliselt põhjustanud aktsiooni-käiku lükatud uus siht — püüda leida kaasabi Lääne-Saksa valitsusvõimudelt kohtumõistmiseks seal, nii et Saksa valitsus nõuaks vastavad isikud (kõneldud esialgselt mitmes sajast) USA-st välja. Selle kohta ilmus muide „Meie Elu" veergudel eelnevalt juba ka üksikasjalisem informatsioon.

Küsimuses on viimaseaegselt saadud arendada ulatuslikumat koostööd rahvusgruppide vahel, mille praktilise tulemusena esitati neis asjus vastav memorandum olukorra paljastamisega riigitegelastele. Sellele kirjutasid alla Bulgaaria, Eesti, Tshehhoslovakkia, Leedu, Läti, Ukraina ja Ungari USA-s olevate keskssete rahvuslike organisatsioonide esindajad, Eesti Rahvuskomiteelt abiesimees M. Kari. Selles koostöös on otsustatud võtta teravamalt vaatluse alla teatavaid rahvaesindajaid parlamendis ja mujal ühenduses valimistega.

EVL AKTIIVSEM

Eesti Vabadusvõitlejate Liit, olles üks kõige aktiivsemaid eesti organisatsioonidest neis asjus, on samuti viimasel ajal saatnud suurel hulgal märgukirju mõjukatele ameeriklastele, kaasaarvatult Valgesse Majja president R. Reaganile ja valitsusliikmetele. Administratsiooni bürokraatias on küll kirju lükatud edasi alluvuse j.m. viisil, nähtavasti on ka mõnelpool leitud ebamugavusi neile ise otseselt vastata. See ei ole siis rahuldanud liitu, kust on neile nähetele julgelt tähelepanu juhitud ja palutud, et vastus tuleks aadressaadi seisukohaga — mida huviga oodatakse.

Vahepeal on ka USA kohtuministeeriumi kriminaalosakonnad, mille alla kuulub ka too nn. eriosakond milline nende küsimustega dir. Allan Ryani juhtimisel tegeleb, hakanud tugevamalt reageerima EVL avaldusile ja selle alusel on palunud Eesti Vabadusvõitlejate Liidu esindajaid kohtuministri assistendi D. Lowell Jenseni kutsel isiklikule kokkusaamisele Washingtonis kohtuministeeriumis, et arutada neid küsimusi. Selleks ajaks on sinna kutsutud ka dir. A. Ryan.

MOLOTOV JA TEMA PAKT ELAVAD EDASI

Paljud endistest kommunistlikest suurustest N. Liidus on kadunud koos Staliniga. Mõned vähesed, kes on alles elavad vaikselt kui varjusurmas, pärast oma soosingu kaotamist. Neist ei räägita ja neid mälestatakse peamiselt nende hirmu. ja väärtegude poolest. Teatud kolmiku nendest moodustavad Malenkov, Kaganovitch ja Molotov.

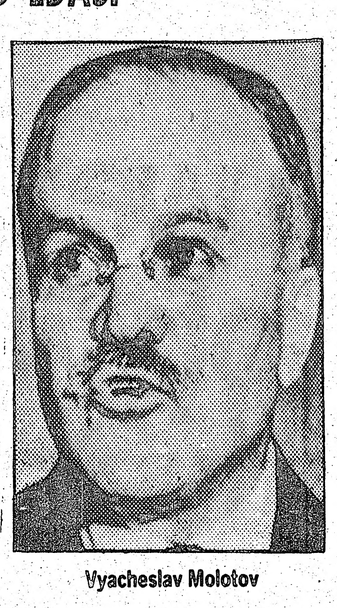

Vyacheslav Molotov

Georgi Malenkov tähistas 8. jaan. on 80. sünnipäeva, kuid seda ei märkinud ära ükski N. Liidu ajaleht ega ajakiri. Ometi ta oli kommunistliku partei poliitbüroo liige ja oli N. Liidu peaministri abi. Teda peeti Stalini asendajaks ja tema oli see, kes pidas kõne Stalini matusel. Nikita Hrustshev manööverdas tema välja poliitbüroost koos Kaganovitchi ja Molotoviga. Malenkov saadeti asumisele Kasahstani, kust ta tuli vaikselt tagasi Moskvasse pärast Hrustshevi kõrvaldamist. Nüüd ta elab vaikselt Moskvas ja mängib vahel dominot ühe lähema naabriga.

Lazar Kaganovitch, Ukraina juut oli suurte projektide autor N. Liidus. Stalini juhtimisel ta ehitas Valgemere kanali, Moskva allmaaraudte ja viis läbi ukraina rahva massilise küüditamise. Valgemere kanali ehitamisel sai surma 120,000 orjatöölist ja 1940. aastal Eestisse tulnud vene komissarid uhkustasid sellega. Põlu alla sattununa Kaganovitch saadeti Urali mägede jalale ühe tsemenditööstuse juhatajaks. Ka temal lubati pärast Hrustshevi kukutamist vaikselt tagasi tulla Moskvasse. Hiljuti ta tähistas oma 88. sünnipäeva, mida ametlikult kusagil ära ei märgitud.

Vanem nendest kolmest on Vyacheslav Molotov. Ta sai 91 aastaseks ja on üks nendest, kes aitas vallandada Teise maailmasõja, alla kirjutades N. Liidu esindajana Saksamaa ja N. Liidu vahel sõlmitud vastastikuse sõpruse ja koostöö lepingule. Leping on tuntud kui Molotovi ja Ribbentropi pakt, sest teiseks allakirjutajaks sellele paktile oli Saksamaa välisminister Ribbentrop. Tee Teise maailmasõja alustamiseks oli seega tasandatud.

Ribbentropile loeti surmasüüks sellele paktile allakirjutamist, kuid pakti ennast pole seni kehtetuks tunnistatud ja mitmed rahvad, nende seas ka eesti rahvas, vaevlevad kommunistliku diktatuuri orjuses. Ebasoosingusse sattunult saatis Hrustshev Molotovi suursaadikuna Mongooliasse. Sealt tagasitulnuna ta hakkas kirjutama oma mälestusi, mis peaks olema äärmiselt huvitavad, kuid seni ei ole Moskvas omistatud nendele mingit tähelepanu.

Kõik kolm nendest endistest suurustest elavad vaikselt riigi poolt antud korterites ja saavad „märgatavalt kõrget" pensioni — USA rahas $564 kuus.

N.

KAS ON ELU MUJAL KUI MAAKERAL?

OULU (M.E.) — Põhja-Soome kommunistlikus ajalehes „Kansan Tahto" (Rahva Tahe) küsib eesti akadeemik Gustav Naan, kas leidub vaimset elu mujal kui maakera pinnal.

Artikkel räägib Tallinnas peetud rahvusvahelisest sümpoosionist, mille teemadeks võeti vaimse elu otsimine universumist. Sellest konverentsist võtsid osa umbes sada teadlast USA-st, Prantsusmaalt, Poolast, Ungarist, Tshehhoslovakkiast ja Venemaalt. Kuulati 70 ettekannet elu sündimisest, evolutsioonist universumis jne. Gustav Naan ütles, et sümpoosion olevat olnud juba teine selletaoline. Kommunistide ajalehe veergudelt selgub edasi, et Naan andis selle intervjuu APN korrespondendile Leo Vainole, kes juba varem esinenud soome ajalehtede veergudel kommunistliku rezhiimi kaitsjana okupeeritud Eestis. Sel korral peatuti aga vaid ainult universumis.

Naan ütles, et hoolimata tõendite puudustest, ta on arvamisel, et väljapool meie planeeti leidub siiski elu. Ta aga ei oska öelda, millal kontakt universumis elavate isikutega saab teoks, võib-olla mitte kunagi. Ta usub, et kuna ühel tähel ehk päikesel on planeedisüsteem, see peab ka paljudel teistel tähtedel sama olema. Ja kuna ühel planeedil on elu sündinud, olevat loomulik oletada, et nii oleks võinud toimuda ka mõne teisel planeedil.

Kontaktide loomisesse väljapool maakera asuvate tsivilisatsioonidega eesti akadeemik suhtub kahtlevalt hoolimata, et raadiosignaalide vastuvõtmine põhimõtteliselt ei ärata kahtlust. Tema järgi kontakt sõltub palju ka sellest, kas üldse mõistusega elu on teistel planeetidel. Avaruskontaktidega inimeste teadmised suureneksid märgatavalt ümbritsevast maailmast ja akadeemik rõhutab, et veel tähtsam oleks see, et inimesed saaksid paremini aru üksteosest. Ta lisab, et ükski tõend kõrgesti arenenud tsivilisatsiooni olemasolust võiks pakkuda inimkonnale lootusi.

EI
MINGIT
KOMPROMISSI
KOMMUNISTIDEGA
K. Päts — 1918.

FINNAIR
KUTSUB KÕIKI EESTI MAJJA
4. veebruaril 1982, kell 7.00 õhtul,
et rännata Soome.
Kavas — filmid, ukse-auhinnad (door prizes), ettekanded, kohvilaud, suupisted, karastavad joogid.
TERE TULEMAST SOOME ÕHTULE!
Vaba sissepääs

Toll rangemaks

MIS ON OKUPEERITUD EESTISSE SÕITJATELE LUBATUD JA MIS MITTE

Nagu reisijad jutustavad, on tollieeskirjade täitmise üle valve okupeeritud Eesti piiril läinud üha rangemaks. Stokholmis ilmuv „Meie Post" toob nimistu — mis on lubatud ja mis ei ole mitte.

Põhimõtteliselt on tollieeskirjad, ühised nii turistidele kui ka neile, kes sõidavad pikemaks ajaks külla. Väikesed erinevused on aga siiski olemas, kuna ühed sõidavad lühikeseks ajaks, teised aga viibivad kuu või enam külas.

Iga reisija peab enne tolliläbivaatust täitma tollideklaratsiooni: ühe Tallinna sissesõidul ja kinnitatud tolliametniku poolt, jääb reisija kätte kogu Eestis viibimise ajaks ning on ühtlasi aluseks selles märgitud esemete, valuuta ja väärtuste väljaviimisel Nõuk. Liidust. Seetõttu tuleb sissesõidul täidetud tollideklaratsiooni hoolikalt säilitada, kuna selle kaotamise korral kaotab reisija ka õiguse tollideklaratsioonis märgitud esemete, valuuta ja väärtuste väljaviimisele.

Igal reisijal on sissesõidul lubatud tollivabalt kaasa tuua:

— isiklikke tarbeesemeid koguses, mis on vajalik Eestis viibimise ajal. Nii näiteks ei saa vajalikuks pidada talvevarustuse, kasukate jne. kaasatoomist suvisel ajal või naiste riietusesemeid meesterahva pagasis;

—turismi- ja spordivarustust, mis on vajalik vastavalt turismimatka iseloomule. Näiteks turistidel, kes saabuvad jahile (selle kohta peab olema AS-i "Inturist" või välismaa turismifirma dokument), on lubatud kaasa tuua jahipüss. Turist on kohustatud esitama selle tolliametile ja lahkudes kaasa viima välismaale;

— mittekallihinnalisi suveniire mõõdukas koguses;

— toiduaineid, jooke ja tubakatooteid isiklikuks tarbimiseks reisil, sealhulgas ühe isiku kohta mitte rohkem kui 1 liiter kangeid jooke ja 2 liitrit veini, 250 sigaretti või 250 g teisi tubakatootedi:

— välisvaluutat piiramatul hulga. samuti väärtpabereid välisvaluuta piiramatu summa peale; summa suurus aga kuulub registreerimisele tollideklaratsioonis;

— väärismetalli, kive pärleid, samuti juveelitooteid ja tarbeesemeid väärismetallidest ja -kividest piiramatus koguses, kusjuures resisija on kohustatud need ära näitama tollideklaratsioonis.

On keelatud sisse tuua:

— igat liiki lahingurelvi ja nende juurde kuuluvat laskemoona;

— narkootilisi aineid ja vahendeid nende tarvitamiseks;

— pornograafilise iseloomuga väljaandeid;

— NSV Liidule poliitilises ja majanduslikus mõttes kahjulikke trükiseid, fotograafilisi, käsikirjalisi ja muid materjale;

— lihatooteid (välja arvatud konservid).

Väljasõidul on lubatud kaasa viia:

— isiklikke tarbeesemeid, turismi- ja spordivarustust, mis reisija tõi endaga kaasa;

— kingituseks saadud mittekallihinnalisi mälestusesemeid mõõdukas koguses;

— piiramatus koguses esemeid, mis on ostetud turistikauplustest või hotellidest vabalt konventeeritava valuuta eest, kusjuures on vaja säilitada ja esitada tolliametile ostutšekk nende esemete ostmise kohta;

— toiduaineid, jooke ja tubakatooteid isiklikuks tarbimiseks reisil, sealjuures ühe isiku kohta mitte rohkem kui: kangeid jooke 1 liiter, veini 2 liitrit, 250 sigaretti või 250 g teisi tubakatooteid, kohvi 200 g, musta või punast kalamarja 150 g, maitseaineid 200 g;

— välisvaluutat ja väärtpabereid, mis reisija tõi endaga kaasa NSV Liitu sisse ja märkis tollideklaratsiooni;

— väärismetalle, -kive ja pärleid, samuti juveelitooteid ja teisi tarbeesemeid väärismetallidest ja -kividest, mis reisi- ja tõi endaga kaasa ja märkis tollideklaratsiooni. Peale selle võib kaasa viia legaalselst saadud Nõukogude Liidu raha (rublade) eest ostetud (mitte kingitusena saadud) väärismetallist esemeid, kuid mitte üle kahe eseme igast liigist, kusjuures hõbedast valmistatud esemete kogukaal ei tohi ületada 400 g ühe isiku kohta, kes on vähemalt 16 aastat vana;

— Nõukogude Liidu Väliskaubanduse Pangast vabalt konverteeritava valuuta eest ostetud väärismetalle, plaatina, kuld- ja hõbemünte ning kalliskive piiramatus koguses — NSV Liidu Väliskaubanduse Pangast saadud ostukviitungi ettenäitamisel.

Eestist on keelatud välja viia:

— igat liiki lahingurelvi, nende juurde kuuluvat lahingumoona ning sõjalist varustust;

— antiikesemeid ja kunstiteoseid, nagu maale, skulptuure, vaipu, ikoone, relvi, mööblit, ehteid, rahvariideid ja kangaid, käsikirju, raamatuid, muusikariistu ja teisi ajaloolise väärtusega esemeid lubatakse välja viia ainult Kultuuriministeeriumi eriloal, kusjuures tuleb maksta riigilõivu 100% ulatuses antud eseme maksumusest;

— metsloomade: maralite, tähniliste hirvede, saigade sarvi ja hirvedenahku. Välisturistidel, kes tulid NSV Liitu jahile, lubatakse kaasa viia nende poolt jahihooajal (september—detsember) saagiks saadud maralite ja hirvede sarvi;

— lihasaadusi (välja arvatud konservid).

Isikutel, kes sõidavad külla, on erinevalt turistidest lubatud kingitusena tollivabalt kaasa tuua esemeid koguses, mille väärtus ei ületa 100 rubla Nõukogude Liidus kehtivate jaehindade järgi. Peale selle võivad nad veel kingitusena kaasa tuua esemeid 100 Nõukogude rubla väärtuses, kui nende esemete eest tasutakse tollimaksu.

Sugulasi ja tuttavaid külastavatel isikutel on NSV Liidust lahkumisel lubatud kaasa viia: kingitusi, mille üldmaksumus ei ületa 100 rubla. Kingiuseks saadud esemed ei või olla väärismetallist.

Nii turistidel kui ka sugulasi ja tuttavaid külastavatel isikutel on lubatud kaasa tuua portatiivne teler, matkaraadio, magnetofon, fotoaparaat ja kinokaamera isiklikuks kasutamiseks nende asjade kohustusliku märkimisega tollideklaratsioonis.

Nõukogude Liidu valuuta (rublade), väärtpaberite ja loteriipiletite väljaviimine Nõukogude Liidust ei ole lubatud ja sellest tulenevalt ei saa neid ka välismaalt NSV Liitu sissetuua.

Uraanirikas õli raskem

Kodumaalt tulnud andmetel kaevatakse Põhja-Eestis silmapaistval määral uraani. Uraanil olevat ka mõju õlikvaliteedile, mis uraanisisaldavuse tõttu muutub raskemaks.

Taoline õli olevat eriti soodus laevastikus kasutamiseks, kuna raskem õli vajub vette ega jäta plekke veepinnale. Selle tõttu on raskem avastada näiteks allveelaevu. Seepärast ka sakslased Teise maailmasõja ajal olid eriti huvitatud eesti põlevkiviõlist.

Eesti Kunstide Keskuse muusikavõistlused

toimuvad 27. veebruaril 1982. Klassid jagunevad: 1. Talentide klass (jaguneb ka vanuse järgi). Palad on vabavalikul. Klaver, laul ja instrumendid. 2. Eesti komponistid. Klaveri palade nimestik ilmus lehes sügisel. Laulude nimestik on:

10-aastased ja alla: Aavik — Teele, teele, kurekesed või Kuku, kuku käokene.

12-aastased ja alla: Päts — Käokene kuldalindu või Kapp — Kevade laul.

14-aastased ja alla: Aavik — Kodule või Emale.

16-aastased ja alla: Saar — Üle vee või Unustamatu laul.

Üle 16-aastased: Saar — Üks suu või Kapp — Sa tulid nagu päikene.

Informatsioon ja registreerimine: Margit Viia, tel. 222-6359.

BALTI NIME ÜMBER

Viimasel ajal on Leedu-Läti propaganda keskendunud Balti-mere ja Balti-maade nime ümber ja koguni asutud vaid läti-leedu rahvaid nimetama baltlasteks, „the Balts". Rahvusvahelises maailmas on senini olnud nimi „baltlased" aktsepteeritav vaid Baltimere lõunaranna maade, Eesti, Läti (= varem Kura- ning Liivimaa) aladel pool aastatuhandet elanud ja noid maid kristianiseerinud germaanide osas. Viimasel ajal on aga „Baltic countries" kui üldnimetus käibel ka Eesti-Läti-Leedu maade ja riikide osas. Loomulikult, ühepoolne muudatuste propageerimine Balti nime ja mõiste osas tekitab vaid segadust rahvusvahelisel foorumil.

Olgu selgituseks märkitud, et nimi Baltia kerkis päevakorda juba a. 320 B.C. Pythease poolt, nagu seda Pliniuse tekst näitab: „Xenophon Lampsacenus teatab, et kolme päeva purjetamise kaugusel Scythia rannast asub määratu-suur saar, kutsutud Baltia (Fd), Balcia, Baltheam (cod.vet. Dalech); Pytheas nimetab seda Basiliaks, Solinus Abalciam, Abaltiam" (Plin. 4.95,37,61, etc.). Tsiteeritud lauase on rahvusvaheliselt aktsepteeritult, ka A. Holderi ja Zeussi poolt, tähendades Basileia (= Oesel) (Holder, 365), mille ladinakeelne vaste on üldtuntud Osilia, praegune Saaremaa Eestis. Tolle Saaremaa-Osilia suurim ja juhtiv maakond omas nime ja omab praegugi Waldia (= Valtia), nüüd Valjala. „Wald" on iidne eestikeelne sõna (soome keeles „valta"), tähendades võimu, autoriteeti, provintsi, districti (v.t. E. V. Saks, The Toponomy of the Baltic, „Mare Balticum", nr. 3, p. 52, Hamburg, 1967). Kogu arusaamatus Valdia ja Baltia osas on üsna lihtsalt selgitatav. Valdia (Valtia) nime kirjutasid ja kuulsid esmakordselt kreeklased ja kuna neil „V, W" häälik puudus ja puudub, siis kasutasid nad selle asemel tähte „B", nagu paljudel teistelgi sarnastel juhtumitel. Nii sai Valtia'st (Baldia) Baltia.

Muistsed saarlased oma saare nimena kindlasti ei kasutanud ladinakeelset Osilia, veel vähem hilisemat Skandinaavia moonutist „Oesel", „Eysysla". Nende endi muistne nimi oma saarele pidi tõenäoliselt olema Valdia-Valtia-Valjala, nagu sellele viitab Henriku Liivimaa kroonikagi a. 1227 (HCL. 30,5). Teistes ajaloo ürikutes on Baltimerd nimetatud ka „Suebici maris" (Tac. Germ. 45), „Oceani septentrionalis" (Plin. 4,94), Oceanus Sarmaticus (Ptol.), „Indicon kolpon" (Marcian Hiracleios, c. A.D. 400), Aester Salt A.D. 808 (Ann. regni Franc., p. 126), A.D. 990 „Eistra salt, ka Ostsae, Austramarr, Ostsee, ka Eesti meri (Wied.). „Mare Balticum" kujunes domineerivaks alates a. 1080, mil Bremeni Adam kasutas seda esmakordselt kui „Sinus Balticum vel Barbarum" Gest. Ham. I, 60, 15).

Lätlased ja leedulased ei asunud tollal Baltimere läheduseski, olid idapool tagamaadel. Baltimere rannaalad seisid eestassembi, kuralaste, liivlaste, saarlaste, eestlaste kontrolli all. Seega lätlaste, leedulaste „nime panek" Baltimerele ei saaks ju tulla küsimussegi.

E. V. SAKS

SPORT

LÜHIDALT

☆ Kus on tõugete, heidete ja visete piir?

	1960 a. maailmarekord	1980 a. 20. parim	1980 a. esimene
Kuul	20.06 m	20.67 m	21.51 m
Ketas	59.91 m	66.34 m	70.98 m
Oda	86.04 m	87.88 m	96.72 m

☆ Judith Kazdan 61 aastane ja nelja lapse ema, algas 46 aastaselt sõrkima ning esimese Toronto maratoni (42 km) jooksis 6 aastat hiljem ajaga 4 tundi 15 min. Judith on 5 jalga 5 tolli pikk ja kaalub praegu 120 lb, s.t. 20 lb vähem kui enne algust tervisespordiga. Üheksa aasta jooksul on võtnud osa 20-st maratonist ja teinud ka õppimist lõpetades ülikooli psühholoogias. 56 aastaselt Maailma Masterite Mängudel jaanuaris Uus-Meremaal võitis maratoni „kulla" ajaga 3 tundi 54 min. olles ees „hõbedast" 49 minutit (!). Öeldakse, et kunagi pole hilja alata mõne uue tegevusalaga.

erk

Valpade ja mööbli
PUHASTUS
auruga (steamcleaning)
Helistada ERIK LOKBIK
tel. 447-9834

Üliõpilaskonna võrkpalliturniiril jagasid kolmandat ja neljandat kohta Korp. Frat. Estica ja N.-York'i Eesti Üliõpilaste Seltsi meeskonnad. Pildil Korp! Frat. Estica meeskond. Vasakult, 1. rida: Carl Pahapill (kapten), Jaak Järve, Erik Pahapill. 2. rida: Allan Seim, T. Ruutopõld, (vahekohtunik), Tiit Romet, Mati Matsoo, Peter Tiidus, Olav Sepp ja Frat. Estica esimees Harri Mürk.

Foto — O. Haamer

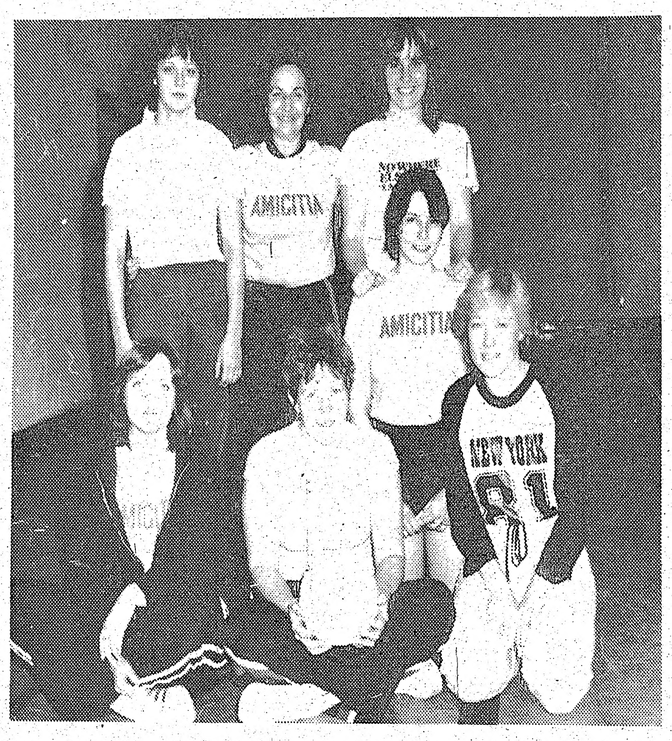

Üliõpilaskonna võrkpalliturniiril võistles ka Korp! Amiticia naiskond. Ees, vasakult: Liis Teedla, Piret Komi, Ene-Ly Tamm. Tagareas: Linda Järve, Mai Kreem, Silvi Veedla ja Karin Raus.

Foto — O. Haamer

ÜLIÕPILASKONNA VÕRKPALLITURNIIR

peeti Toronto Ülikooli Scarborough College'i võimlas laupäeval, 16. jaanuaril Korp! Sakala korraldusel. Turniirist osavõtt oli elav ja avaratesse võimlaruumidesse oli kogunenud ligi paarsada noort, ega puudunud ka hulk vanema generatsiooni esindajaid pealtvaatajatena. Võrkpallis tuli esikohale ja võitis juba neljandat korda järgimööda rändkarika Korp! Rotalla. Teisele kohale tuli Korp! Vironia ja kolmandat ja ja neljandat kohta jagasid Korp! Frat. Estica ja New York'i EÜS.

Võrkpallis naistele tuli esikohale ka eelmisel aastal esikohale tulnud, Korp! Filiae Patriae naiskond.

Squash'is võistlesid neli neljamehelist meeskonda. Esikohale tuli Korp! Sakala meeskond, koosseisus: Riivo Ilves, Hardo Ilves, Toomas Vanaselja ja Jaan Arro. Teisele kohale tuli Korp! Vironia meeskond, kolmandale — Korp! Frat. Estica ja neljandale kohale tuli Toronto Eesti Üliõpilaste Seltsi meeskond.

Piiskop Karl Raudsepp Lõuna-Floridas

Jõuluõhtu jumalateenistusele, mis peeti Christ Lutheran Churchi ruumides Ft. Lauderdales, oli arvukalt kogunenud eestlasi kohapealt kui Kanadast. Jumalateenistuse pidas piiskop Karl Raudsepp. Jumalateenistust kaunistasid sopran Anadie Allik ja August Liivoja trompetil. Erich Allik saatis organistina.

Uue aasta jumalateenistus toimus armulauaga samas kirikus 1. jaanuaril. Piiskop Raudsepp õnnistas ametisse uue täiendatud koguduse nõukogu. Anadie Allik koos Saime Vilbasega esinesid duetis. Samuti kaunistas jumalateenistust Aug. Liivoja oma trompeti mänguga.

Järgnes koosviibimine kirikusaalis koguduse daamide poolt korraldatud kohvilauas Koosviibimisele oli tulnud külalisi Vancouverist ja isegi Venetsueelast abielupaarid Tatarid ja Oravad.

Piiskop Raudsepp koos abikaasa Elleniga veetsid oma puhkuse koguduse abiesimehe Paul Kauri kodus.

„MEIE ELU" asutas Eesti ühiskond ja seisab eesti ühiskonna teenistuses.

Perenaise pilguga

SUITSUTAMINE JA SOOLAMINE

Suitsuahjusid on väga mitmesuguses suuruses ja mitmesuguseid, ent kõik täidavad oma ülesande ja nõuavad eelteadmisi ja kogemusi mida paljud meist on suvilatest saanud, ütles Hilja Kütt oma ettekandes „Trilnu" õhtul.

Suitsuruumi võib ehitada kivist. Edukalt võib kasutada vana külmetuskappi või plekktünni. Kui kasutada külmetuskappi siis peab kindlasti ära võtma seinte ja lae vahel asuv isolatsioonmaterjal, sest see läheb kõrbema ja rikub liha maitse. Ka peab võtma ära põranda, et suits pääseks sisse ja lakke tegema suitsuava, mida saab vajaduse järele avada. Peab olema ka pann rasvatilkade jaoks, mis muidu tulle kukuvad ja kõrbehaisu teevad.

Kui ehitada kivist suitsuahi, siis küttekolde kõrgus on 1½ jalga. Pikk suitsutoru ei ole Potsepp'a õpetuse järgi oluline, kuid tähtis on et tulekolde ja suitsuruumi vahel oleks n.ö. kivikeris, mis võtaks ära suure tahma ja kaitseks liha otseste leekide eest. Ka hoiavad ahju kuumad kivid temperatuuri ühtlasema. Suitsuahju sisse panna restid väiksematele lihatükkidele, konksud kaladele, kanadele ja kalkunitele.

Kolmandaks võib lõhekala suitsutamiseks kasutada ka suuremat pappkasti, teha sellele kahele poole vastamisi 1½—2 jala kõrgusele augud, millesse pista vardad ja nende peale võrk või rest kalade jaoks. Kasti alla panna tavaline elektri keeduplaat, plaadile pann ja pannile 2 tolli paksune lepapuust ketas mis teb suitsu. Peab vaid teadma, et lõhe vajab jahedat ja pikaajalist suitsu.

Müügilolevatel „barbeque" ahjudel on tavaliselt vajalikud suitsutamise juhised kaasas. Neis kasutatakse suitsutamiseks „hickory" laaste või tükikesi, aga neid võib vabalt asendada õunapuu, tamme, lepa või vahtra puuga. Suitsutamiseks mitte kunagi tarvitada okaspuud, elupuud ega kaske! Need annavad kõrvalmaitse oma vaigu ja tõrva sisaldavuse tõttu. Kasutatakse ka saepuru n.n. kõvapuu saepuru „maple sawdust #2". Kui ei kasutata saepuru võib lisada tooreid lehtedega oksi tugevama suitsu saamiseks — lepaoksi. Nendega on aga see oht, et kipuvad liha tahmama. Tahma ärahoidmiseks kui ka lihade riputamiseks tuleb kasutada suitsutamisvõrku.

STOCKYNETS VÕI SMOKING NETS

Need võrgud vajuvad liha raskuse tõttu ilusti tihedalt liha ümber ja hoiab selle ilusas vormis. Neid saab Canada Compound Co. ärist, 1666 St Clair Ave. W. Samast saab ka odavamalt salpeetrit. Lihatükke võib mäsida ka marlesse. Nimetatud äris on müügil ka seasooled „Hogcasing" (pundis 300 jalga), neid on mitmes jämeduses. Vähemal hulgal neid osta ei saa. Looma sooltest sobivad verivorstile „Beefrounds nr. 35/38, see on 90 jalga. Seal on ka saada liha soolamise pritse.

LIHA SOOLAMINE

Lihad tulevad enne suitsutamist soolata. Soolamiseks tarvitada jämedat soola (coarse salt) ja kui soovitakse ilusat roosakat värvi, siis tuleb lisada salpeetrit (sodium nitrate). Soolamise sool segada järgmiselt: 1 nael jämesoola, 1 tl salpeetrit ja 3—4 spl suhkurt. Lihadele kasutatav soolvesi on paras soolane siis kui toores terve muna ei vaju põhja. Suuremate lihatükkide ja singi puhul on alati hea neisse enne pritsida soolvett. Pritsimine lühendab kõvasti soolas oleku aega ja kindlustab et liha ei jää keskelt magedaks, mis omakorda soodustab liha halvaks minekut ja annab inetu, hallilaigulise värvi lihale. Terve seasink mis muidu võtab 3—4 nädalat soolas olekut, on pärast pritsimist 5—6 päevaga paras suitsu panekuks. Lambapraad mis muidu nõuab 1—1½ nädalat, saame suitsutamiseks valmis 4—5 päevaga. Searibi ehk seakülg hööruda soolaga ja siis hoida soolvees 3—4 päeva. Liha on soovitav enne suitsutamist leotada 1—1½ tundi leiges vees, sest muidu jääb soolakord peale. Suurt sinki suitsutades peaks selle koodipoolsesse otsa laskma puuriga augu kondist läbi ja panema tugeva nööri, veel parem traadi kust üles riputada.

KALKUNI SUITSUTAMINE

Lindudest on suitsutamiseks väga hea kalkun. Selleks valida 16—18 naelased. Kalkunil ja lindudel üldse peab jalad ja tiivad keha ligi siduma nagu seda teeme ahjus praadimse puhul. Kalkunit võib suitsutada ilma soolata, kas päris magedana või kergelt soola sisse ja peale riputada. Ilusama värvi aga saame kui kalkun seisab üle öö kerges soolvees. Selleks sega 1 liiter vett, 2 spl soolaga ja veidike salpeetrit. Suitsuahju temperatuur peaks olema 275°—300° F ja suitsus oleku aeg 4—5 tundi. Valmis linnuliha temp. 150°—160 F°. Üldreegel on, et liha peab kraadima enne ahjust välja võtmist ja liha seesmine kraad peab olema sama mis ahjus. Pooltoores liha läheb seest kergesti hapuks.

Kanadest sobivad suitsutamiseks prækanad. Haned ja pardid kipuvad olema liiga rasvased meie maitsele ja vajavad alla kindlat rasvatilkade panni, sest tilkuv rasv tekitab kividel vastikut kõrbehaisu.

Lindude soolavees hoidmiseks on sobiv ämber. Kõik linnud tuleb riputada suitsu alul nii, et sabapool on all ja vesi saab seest välja nõrguda. Hiljem vahetame rinnapoole alla, mis on paks ja vajab suuremat soojust.

LÕHE SUITSUTAMINE

Kala olgu enne suitsutamist soolatud. Soolamiseks kasutada järgmist segu. 2—3 osa soola segada ühe osa suhkruga. Natuke salpeetrit ja rohkesti värsket tilli. Värske lõhe lõigata fileeks, jättes naha peale. Hõõrume esiteks nahale natuke soola, asetame kala aluminium paberile, riputame peale soolasegu nii et paksemale filee kohale rohkem soola. Teise filee asetame peale, keerame aluminiumi paberi servad tihedalt üle ja nii ta seisab külmas 2—3 päeva. Sijs on soolalõhe valmis söömiseks või pane veel suitsu. Suitsutamiseks asetame lõhe eelsoendatud ahju restile naha pool all ja 3—5 tunni pärast on valmis. Jaheda ahju hoidmiseks tuleb saepurule sageli vett peale riputada. Siiakalale riputame soola natuke vaid kõhukoopasse, selgroo peale, või suitsutame magedalt, sest 3—4 naelane siig vajab umbes 1½ tundi soemat suitsu kui lõhe ja pärast riputame soola. „Saba saajale, pea püüdjale ja keha külalistele."

☆

Kui liha soolamine tundub tülikana siis võib osta ka soolatud liha nagu „picnic roll" (sisaldab palju vett) või poolvalmis lihatooteid „partly skinned ham", „sugarplum ham", „tendersweet ham" jne. Need on kord suitsust läbi lastud ja neile on lisatud kunstlik „suitsumaitse". Nende ülesuitsutamine teeb nad maitsvamaks ja saab valmis lühema ajaga.

E.T.T.

KALLIST EMA, VANAEMA, VANA-VANAEMA JA VANA-VANA-VANAEMA

ELLE WIIKMAA'D

sündinud 16. märtsil 1887 Tallinnas
surnud 17. jaanuaril 1982 Mississaugas

leinavad tütar ja kasutütar

REGINA TOMSON perega
LEIDA MARKS perega
KARIN TÄHISTE perega
ILSE MADDISON perega Stokholmis

Armastus ei väsi iialgi.

SURMA LÄBI LAHKUNUD

ELFRIEDE RIKO'T

sündinud 30. oktoobril 1912 Tallinnas
surnud 16. jaanuaril 1982 Tallinnas

mälestavad leinas

vend HELMUTH perekonnaga Torontos
tütar KRISTA sugulastega Eestis

Puhka rahus!

ARMAST KAUAAEGSET SÕPRA

MARTA ALAOTS'A

mälestavad sügavas leinas

NORA ja EDUARD TAUL

Puhka rahus!

KIRIKLIKKE TEATEID

EELK PEETRI KOGUDUS
817 M. Pleasant Rd.,
Toronto, Ont. M4P 2L1
Õp. O. Puhm (pikaajalisel puhkusel)
Hooldaja õpetaja Udo Petersoo
Organist dr. Roman Tol

24. jaanuaril JUMALATEENISTUS kell 11. Teenib pastor A. Taul. Laulab Vana-Andrese koguduse segakoor. Leerieelsed.

Pühapäeval, 31. jaanuaril JUMALATEENISTUS kell 11 hom. Teenib piiskop K. Raudsepp.

INGLISKEELNE JUMALATEENISTUS kell 9.30, teenib pastor R. Hutchison.

Igal pühapäeval PIIBLITUND kell 10 ja PÜHAPÄEVAKOOL kell 11. Eelteade: Lembit Avessoni ORELIKONTSERT 31. jaanuaril kell 4.

Pastor U. Petersoo KÕNETUNNID tel. 624-6128 esmasp. ja neljap. kl. 7—9. Kantselei tunnid teisip. 6—8 ja neljap. kell 2—4. Kiriku telefon 483-5847.

EELK TORONTO VANA-ANDRESE KOGUDUS
Vana-Andrese kirik Carltonl ja Jarvise nurgal.
Õp. Andres Taul
17 Frank Cres., Toronto M6G 3K6
Tel. 656-9240, Kirikus: 923-9172

Pühapäeval 24. jaanuaril JUMALATEENISTUS kell 4 pl.

Pühapäeval 31. jaanuaril JUMALATEENISTUS kell 11 hom.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeval ja neljapäeval kl. 6—8 õ. kiriku käärkambris.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
999 Broadview Ave.
Juht. Kaljo Raid
36 Bards Walkway, Willowdale, Ontario M2J 4T9
499-6488

„VABADUSE KUULUTUS" RAADIOSAATED IGAL PÜHAPÄEVAL

Pühapäeval, 24. jaanuaril kell 10.15 hom. PÜHAPÄEVAKOOL. Kell 11 hommikul JUMALATEENISTUS. Kõneleb Tiit Niilo. K. Raid tshello. Kell 6 õ. KUULUTUSKOOSOLEK, Tiit Niilo j.t. Solist S. Medri.

KALLIST

HELMUT RÜKKEL'IT

mälestavad kurbuses

L. CHRISTIE perekonnaga
H. WESTERBLOM perekonnaga
J. RATAS abikaasaga
E. RATAS abikaasaga
R. WESTERBLOM abikaasaga
I. CAMPBELL
J. SONBERG
J. RATAS

ARMAST VILISTLAST

VILLIBALD RAUD'A

sündinud 3. oktoobril 1898 Äksis
surnud 16. jaanuaril 1982 Chicagos

mälestab leinas

KORPORATSIOON VIRONIA

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS

Stone Church,
45 Davenport Rd.
Pastor Allan Laur
72 Appleby Cres.,
Markham, Ontario L3R 2L4
Tel. 477-6248

Laupäeval, 23. jaanuaril kell 7 õ. EVANGEELIUMI KUULUTUS. Kõneleb Evald Kiil. Lauluettekandeid.

Pühapäeval, 24. jaanuaril kell 1.15 pl. PÜHAPÄEVAKOOL lastele ja täiskasvanuile. Kell 2 pl. JUMALATEENISTUS. Kõneleb Evald Kiil. Solist Raul Pumber. (Buss Eesti Kodust kell 1.15 pl.)

Teisipäeval, 26. jaanuaril kell 7.30 õ. EVANGEELIUMI KUULUTUS. Kõneleb Evald Kiil. Duett.

Vastavalt trükikoja tehnilistele nõuetele palume käsikirjad „Meie Elu" toimetusele saata masinkirjas ja võimalikult varakult enne lehe ilmumist.

EESTI VABAKOGUDUS TORONTOS
20 Thorncliffe Ave. Tel. 463-6228
Juhatuse E. Saraoja
Kirik: 562 Jones Ave. Tel. 461-2077

Pühapäeval, 24. jaanuaril kell 11 hommikul JUMALATEENISTUS. Kõneleb jutlustaja E. Kiil New Yorgist. Lauluettekandeid.

UNUSTAMATA KALLIST ISA, VENDA, SÕPRA-KAASLAST

HELMUT RÜKKEL'IT

sündinud 17. septembril 1918 Sõmeru Kohalal
surnud 12. jaanuaril 1982 Torontos

leinavad kurbuses

MATTI
MILDA ja DICKIE Inglismaal
AINO emaga
LORE abikaasaga

ARMAST SÕPRA

HARRY JÜRGENSON'I

mälestavad sügavas leinas

KARL, LILIAN ja HILLAR RANDLAID

KAUAAEGSET SÕPRA

HARRY JÜRGENSON'I

leinavad kurbuses
LAINE
OSKAR
KAI
HELLA

Puhka rahus sõber!

OOTAMATULT SURMA LÄBI LAHKUNUD ARMAST PRESIDENTI

HARRY JÜRGENSON'I

mälestab sügavas leinas

H.J. ENGINEERING LIMITED JUHTKOND

PUHKA RAHUS, ARMAS

HELMUT RÜKKEL

mälestavad

AINO ja OLAF KONTKAR
KALLI ja HEINO PÄRN
LYA ja ELMAR ILVES
HELGA ja HANS SEPP
ILME ja HARALD SEREN
KARIN KATTAI
RICHARD LEITHAM

HEAD NAABRIT

HELMUT RÜKKEL'IT

mälestavad
perekond KIVISILD
VALTER VAINO

ARMAST

HELMUT RÜKKEL'IT

mälestavad leinas

OSVALD ja LEIDA RAIDLO

ARMAST SUGULAST

HELMUT RÜKKEL'IT

mälestavad
HULDA LANG
AINO ja GUNNAR MITT

ARMAST

HELMUT RÜKKEL'IT

mälestab leinas

NOSTRA DOMUSE PERE

ARMAST

HELMUT RÜKKEL'IT

mälestavad

ELMAR ja LILLY JAKOBSON

MÄLESTAME ARMAST

ELLE WIIKMAA'd

ja avaldame kaastunnet Karinile, Leidale ja Reginale perekondadega

SERGIUS LAANISTE perekonaga
LISANNE VAHER

Ilmus müügile
raamat lastele

JEESUSE KRISTUSE ELU

värvipiltides, 128 lk. Hind $5.00.
Postiga tellides saatekulu $1.15.

Müügil
„MEIE ELU" talituses,
958 Broadview Ave. Toronto. Ont.
M4K 2R6

Eesti arst valvekorras

23. ja 24. jaanuaril
dr. J. Marley 921-7777

30. ja 31. jaanuaril
dr. M. Leesment 481-6834

VARRAK

JUTULEHT

Hind à $5.00

müügil „Meie Elu" talituses
958 Broadview Ave. Toronto, Ont.
M4K 2R6

Külastage „MEIE ELU" kus leiate mitmesuguseid sobivaid kinkeesemeid

958 Broadview Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R6
Tel. 466-0951
(Eesti Majas, II korral)

EHTEASJU
SKANDINAAVIA
KINKEESEMEID:
LINIKUID, SOHVAPATJU,
SAUNASEEPE ja TARBEID
KERAAMIKA-VAASE
HELIPLAATE
RAAMATUID (ka lastele)

JURISTID

ENN ALFRED
ADVOKAAT — NOTAR
Toronto Dominion Centre
P.O. Box 326, Room 1002
Royal Trust Tower
Toronto M5K 1K7
King—Bay
Telefon: 869-1777
24-tundi telefonivalve

Eesti Sihtkapital Kanadas
Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele Eesti Sihtkapital Kanadas kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

Noorte ajakiri
TULEHOIDJA
3 ja 4, 1980
1, 2 ja 3, 1981
müügil „Meie Elu" talituses
958 Broadview Ave. Toronto, Ont.
M4K 2R6

OPTIKUD

J. RATAS
Optika- ja Kellasepaäri
247 Danforth Ave. Toronto
Telefon 465-6251
PRILLID
parimas kvaliteedis
ja ka igas hinnaklassis
„CONTACT LENSES" soodsate hindadega
Käekellade müük ja parandused kohapeal

ELEKTRIK
Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.
HALLING
Tel. 762-9190 • Lic. E1044

H K INSURANCE AGENCY LTD
23 Westmore Drive
Suite 200
Rexdale, Ontario M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad:
M. Wayne Hamilton
Funeral Direktor
733 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 • 489-8002

„Meie Elu" üksiknumbrid on müügil:

TORONTO

POKO'S MEAT PRODUCTS ARIDES:	376 College St.
	767 Mt. Pleasant Rd.
Rooneeme pagariäris	484 Queen St. W.
Balint Book Store	246 Spadina Ave.
„Meie Elu" talituses	958 Broadview Ave.
Broadview Delicatessen	141 Danforth Ave.
Finn Home Bakery	281 Danforth Ave.

THUNDER BAY

Finnish Book Store	168 S. Algoma St.

SUDBURY

Wolfe's Bookstore	133—135 Durham St. E.

Eestlaste ajaleht „MEIE ELU" levib üle kogu maailma, kus asub eestlasi. — Tellige ja lugege „MEIE ELU". — Nõudke „MEIE ELU" proovinumbreid. —
„MEIE ELU" tellimishinnad: Kanadas 1 a. $34.00, 6 k. $18.00, 3 k. $13.00; USA-sse — 1 a. $37.00, 6 k. $20.00, 3 k. $14.00; Ülemeremaadesse — 1 a. $42.00, 6 k. $21.00, 3 k. $14.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $23.40, 6 k. $11.70. Kiri- ja õhupostilisa USA-sse: 1 a. $26.00, 6 k. $13.00. Õhupostilisa ülemeremaadesse: 1 a. $48.30, 6 k. $24.15.

958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6, Canada
„MEIE ELU" TALITUS

Tellimiskupong:

Palun saatke minule „Meie Elu" ..... kuuks.

Tellimisraha siinjuures .....
(Tshekiga, panga rahakaardiga, posti rahakaardiga).

Nimi: .....

Postiaadress: .....

Kuupäev .....

.....
(Allkiri)

Toronto Eesti Segakoori endine esimees Victor Rein ja Astra Toompuu abiellusid 9. jaanuaril. Laulatas õp. Andres Taul. Pulmapidu peeti Bramptonis Castlemore Country Club'is. Külaliste hulgas oli tuntud poliitikategelasi ja tervitustelegrammid olid Ontario peaministrilt W. Davis'elt, opositsioonijuhilt Joe Clark'ilt ja North Yorgi linnapealt Mel Lastman'ilt. — Pildil osa pulmalisi. Esireas vasakult — Don Valley East konservatiivide partei ühingu president William Attewell, Oriole konservatiivide partei ühingu president Denzil Minnan-Wong, noorpaar, Molson Co. asepresident Herb Stoneham, North Yorgi linnavolinik Betty Sutherland. Teises reas — Gerry Pritchett (Master of Ceremony), endine parlamendiliige advokaat Sam Wakim, riigitulude ministri parlamentaarne assistent advokaat John Williams, kunstnik Joann Saarniit (Best-man), õp. Andres Taul. Foto — O. Haamer

Zarah Leander

Ühe armastatud lavatähe mälestuseks

2.

Zarah esimene rootsi film „Dante müsteerium" 1930. a. oli helifilm Taani mustakunstnik Dante elust. Zarah osa oli noor, nägus nõid, kes luuavarre otsas istus ja lööklaule laulis. Järgnesid „Vale miljonär" 1931 ja „Abielu ringmäng" 1935.

1932. a. abiellus Zarah uuesti kuningliku teaatri peadirektori Forselli ajakirjanikust poja Vidariga. 1930. a. ilmus esimene Zarah heliplaat Odeoni firma sildi all. Plaadil oli suur edu ja Zarah jäi kuni oma karjääri lõpuni Odeoniga ühendusse.

Vidar Forsell loobus oma ajakirjaniku karjäärist ja tegutses oma abikaasa manedzherina. Tulles teaatri alalisest perekonnast oli ta selleks hästi ette valmistatud ja Zarah huvide eesti alati väljas.

Forsellid olid tuntud ja mitmekülgne perekond. Zarah äi tavatses öelda: „Armas Zarah, sul pole ju mingisugust lauluhäält olemaski, aga see mida sa laulad, kõlab kõige peale vaatamata pagana hästi."

Abielu Forselliga lõppes sõja lõpuaastatel kui Zarah jäi tööta ning tahtis omateenitud raha eest ostetud Lönö mõisas ise määrav jõud olla.

VIINIS

1932—36 töötas Zarah kuulsa rootsi näitejuhi Karl Gerhardiga. 1936. a. kutsus taani päritoluga tenor Max Hansen Zarah oma partneriks Viini. Theater an der Wien tõi lavale Ralph Benatzky operetti „Axel an der Himmelstür". Benatzky ja Zarah vahel kujunes sellest ajast alates aastatepikkune koostöö. Suur osa Zarah filmide üldtuntud laule on Benatzky komponeeritud; sageli ka tekstid tema kirjutatud.

Proovid Viinis kestsid suve läbi, kuna Zarah pidi oma keeleoskust poleerima. Tasu oli väike, kuna risk oli mõlemipoolne — teaater oli angazheerinud tundmatu rootslase revüülauljanna ning Zarah polnud kindel, kuidas ta saksa keelega toime tuleb. Zarah ei pannud proovidel täit jõudu ega oskust välja ning rezhissöör kartis juba, et ta peab kellegi teisega asendama. Kuid peaproovil üllatas Zarah kõiki oma täie jõu, hääle ja rafineeritud riietusega. Avalaul „Ich bin ein Star, ein grosser Star mit allen Launen" jäi edaspidisteks aastateks ikka Zarah välismaiste kontsertide avalauluks.

Ta jutustab ka, et filmides talle sageli, tema pikkust arvestades, maastiku stseenides maa sisse auke kaevati või interjöörstseenides meespartneritele poodiumid jalge alla seati, et filmivõted nägusad välja tuleksid — meesosaline natuke pikem. Kuna Max Hansen natuke lühem oli, laulis rootsi piksevarras sageli istudes ja kui ta püsti tõusis, jooksis Hansen välgukiirusega mõne trepi peale.

Viinis tegi Zarah samal ajal ka kiiruga kriminaalfilmi „Premier".

Kui Zarah 1957. a. oma 50 a. sünnipäeva pühitses kirjutasid saksa lehed tema elust ja tegevusest. Neist kirjutistest peab Zarah kalliks kahte tsitaati:

1. „Ka Leander mängis lõppude lõpuks peamiselt samasuguseid osi, ainult erinevates tualetides..."

2. „Kui Zarah laulis, unustas mees tänavalt, et ta tegelikult sõjaohu püssirohutünni otsas istus..."

Zarah ei pea end mitte heaks näitlejaks. Ta ütleb, et mängis kõige meelsamini neid osi, mis tema enda olemust ja isiksust kajastasid: kes mind heaks näitlejaks peab, see pole mind kunagi mu oma koduse pliidi ääres ja täies, loomulikus vabaduses näinud. Ma ei suuda teiste inimeste osadesse sisse elada. Aga see, mis on näitlemises nõrkus, on laulmises tugevus — sest laulus elan jäägitult kaasa igas stroofis; olgu see lihtne rahvalaul või traagiline ballaad.

Ses mõttes jäi ta oma isa õpetusele truuks — ole kes sa oled. „So bin ich und so bleibe ich", algab üks tema menukamatest lauludest.

SAKSAMAAL

Kui Zarah UFA saksa filmistuudioga kontrakti alla kirjutas, ei olnud austria film „Premier" veel linastatud. Sakslased ostsid n.ü. kassi kotis. Peasoovituseks oli lauljale operetiedu Viinis. Pakkumisi tuli ka ameerika filmitööstuselt, kuid määravaks kriteeriumiks jäi ikkagi fakt, et töö üle mere oleks viinud kunstniku kodust ja lastest liiga kaugele.

Ajakirjanduse andmetel teenis Zarah UFA juures suuri summasid. Tegelikult maksti talle 7 aastase UFA-s töötamise ja 10 filmi eest umbes miljon rootsi krooni (millest tal osa kättesaamata jäi), kusjuures 53% kogu tema palgast läks lepingukohaselt alati rootsi panka.

Zarah, keda meie kodumaal saksa filmide kaudu tundsime kui saksa näitlejat, oli oma olemuselt läbilõhki rootslane, kes eelistas vaba aega kodumaal ja oma perekonna keskel veeta, ning kelle lapsed käisid, Berliinis elades, rootsi koolis. Zarah jäi UFA teenistusse kuni 1943. aastani. Ta kirjeldab töötingimusi UFA Babelsborgi linnaosas, kaastöölisi, kaameramehi jne. Tema kauaaegseks sõbraks oli kaameramees Franz Weihmayr, kes oskas Zarah fotogeenilisest näost rohkem ilu filmivõtetesse nõiduda kui seda seal tõepoolest oli. UFA soovis, et nende star oleks müstiline ja saladuslik, kättesaamatu ja legendaarne kuju. Aga sellega võidi ka liialdada, mis siis omakorda võis põhjustada imepäraseid kuulujutte. Neid kerkis nagu seeni peale vihmasadu: Zarah kannab parukat, tal pole üldse juukseid; tal on üks silm klaasist, arvake kumb? Kas sa oled kinos kunagi ta kõrvu näinud?... tal polegi kõrvu; muidugi — ta joob kui vasikas; ta on langetõbine; Göringuga nad peavad orgiaid ja jooksevad Karinhalli pargis joodeldades alasti ringi; Goebbelsiga on nad paras paar — mõlemad luukavad ühest jalast jne.

LÜHINÄGELIK

Niisiis — diiva pidi end rahvale näitama ja esietendustest osa võtma. Häda tekkis Zarah lühinägelike silmadega. Prillekandev filmitäht oli sel ajal mõeldamatu, aga poolpime Zarah võib kergesti vastu posti jooksta. Hädakorral võis ta muidugi lornjetti kasutada, kuid tavaliselt saatsid teda kaks treenitud frakis isandat, kes sosistades märkusi tegid, kui kunstnik mõnda inimest ära ei tunnud, marmorsammast pereprouaks pidas või ukselävel komistama tikkus. Ka ei peetud soovitavaks, et filmitäht oleks abieluinimene või lasteema. Isegi mitte suuri perekondi propageerival natsi Saksamaal. Perekond suruti tahaplaanile, üle mere Rootsi. Mis teisest küljest muidugi parem oli ja neile loomulikku privaatelu võimaldas.

Probleeme võis tekkida kui Zarah läks linna sisseostusid tegema. UFA kartis, et rahvas jookseb pahinal kokku. Säärase segaduse vältimiseks helistati kaubamaja omanikule ette: palun sulgege kella 3-st oma äri, Zarah tuleb sisse oste tegema.

UFA tööpäev oli pikk. Äratuskell helises hommikul 5.45. Vahel tehti ülesvõtteid kuni südaööni.

S.S.

(Järgneb)

Kaljo Raidi helitööde kontsert Stokholmis

Rootsi Eesti Kultuurikoondis korraldab laup., 30. jaan. Stokholmi Muusikaakadeemia saalis Kaljo Raidi helitööde õhtu, milles osalevad rida eesti ning rootsi nimekaid kunstnikke. Õhtu ulatuslik kava soovib anda ülevaate K. Raidi loomingust astatest 1940—1980. Esitusele tulevad helilooja soolo, ansambli ning kooripalad. Neist tulevad Rootsis esmakordselt ettekandele „Transformatsioonid 1" viiulile, tshellole ning klaverile, „Prelüüd" keelpillide kvartetile ja „Õhtulaul" ning „Trio" viiulile, tshellole ja kontrabassile. Õhtut organiseerib viiuldaja Alfred Pisuke.

Seoses K. Raidi 60 a. sünnipäevaga toimus möödunud aasta märtsis suurem vaimulik kontsert Toronto Ülikooli aulas ja oktoobris loominguõhtu, koos luuletaja Urve Karuksiga, Hart House'is. Hiljuti ilmus Torontos kodumaal salvestatud Raidi helitööde stereokassett „Kuldkeeled, KR 60" mida on võimalik saada komponistilt.

K. Raid loodab isiklikult osa võtta kontserdist Stokholmis. Samuti kavatsetab ta Rootsis viibides jutlustada eesti kogudustes.

„MEIE ELU" TALITUSES TORONTO EESTI MAJAS MÜÜGIL
WINTARIO ($1.00)
THE PROVINCIAL ($.00)
SUPER LOTO ($10.00)
LOTERIIPILETID.

Meremuuseum Paks Margaretas

OULU (M.E.) — Äsja kirjutas toimetaja Meri Kaila Tallinnas asuvast tornist Paks Margareta pooleleheküljelise artikli.

Kaila ütleb, et Paks Margareta näitab oma suurust Rannavärava küljel 1529. a. saadik ja praegu asub seal meremuuseum. Restaureerija Rasmus Kangropool leidis täiesti juhuslikult vanadest dokumentidest, et poola ehitusmeister Clement Paleta oli 1516. a. valmistanud plaani suurtüki tornile. Sel alusel ka toodi siis poola restaureerijaid paar aastat tagasi tööle Tallinna.

Restaureerimine on säilitanud torni müürid oma algupärases vormis hoolimata, et aeg on neid pisut hammustanud. Korruste põrandad on praegu ehitud metallist ja tsemendist, sest puust oleks olnud küll ajalooliselt õigemad, kuid kergesti põlevad.

Kirjutisest selgub, et ühenduses Tallinnas korraldatud olümpiaregatiga linnal vedas, sest ta sai kolm uut muuseumit, nende hulgas ka meremuuseum. Olümpiaregatt olevat andnud linnale nn. häopesu, kuna „ainulaadsed ajaloolised ehitised said oma fassaadidele värvikate. Ka see natuke olevat olnud teretulnud parandus pärast aastakümneid alla kukkunud värvile, kuigi tavaliselt remondid peatusidki vaid uste väliskülgedel." Kaila märgib, et ainult mõned ehitustest, nagu näiteks Raekoda koos mõne kirikuga, olevat põhjalikumalt restaureeritud. Siiski Tallinn pakub pittoreskse vaate, „vana, tubli Linda näib noorena oma uue make-upiga".

Paksu Margaretat soomlanna kirjeldab kui sarmikat „grand old lady't", sest teda pole vaja olnud väljaspoolt värviga parandada. Seespool antakse kokkuvõte laevanduse ajaloost, kalapaatidest. Rohkesti vanu suurendatud pilte. Maksimaalne suurus säilitatavatel paatidel-laevadel ongi sõltuv korruste vahelistest kitsastest treppidest. Eesti tüüpi kalurite lahtine paat koos kahe mastiga ulatub läbi kahe korruse. Meri Kaila järgi praegune Tallinna meremuuseum olevat täiesti võrreldav ka suuremate maailma meremuuseumitega.

Loeme edasi, et eestlased on olnud kanged meremehed juba siis, kui väiksed puust tehtud lahtised purjekad ehk „uiskod" juba ammu käisid kaugel Läänemerel. Seletusena ta jutustab Legendi „Kalevipojas" esinevast merereisist Islandisse, kui eestlased läksid sealt „põrgut" otsima laevaga „Lennuk".

Eesti jõulukommetest soome ajalehes

OULU (M.E.) — Jõululaupäeval ilmus ajalehes „Kaleva" pooleleheküljeline artikkel vanadest eesti jõulukommetest koos kolme suure pildiga kirjandusteadlane Mart Mägra sulest. Soome lugejatele tutvustati eesti jõulusid vanasõnadega: „Jõul ja jaan on pool aastat", „Toomapäev helistab pühad sisse", „Tahma-Toomas viiakse välja", „Jõuaks, jõuaks jõulud tulla, siis saaks saia, leiba süüa, oma käega ossi võtta", „Tooma tuleb toopi kaindelassa", „Öö ja päev karvupidi koos" jne. Kõneldi lausete tähendusest ja sümboolikast, ega unustatud ka suvistepühi, kadri- ja madrisantegi. Samuti said tuttavateks nii jõuluorikas (saartel ja Kesk-Eestis) kui ka nääripoisid, patuoinast rääkimatagi. Huvitavas artiklis ei olnud siiski mitte sõnagi sellest, et jõulud visati kommunistide käsul Baltimaadelt välja ja viidi uude aastasse.

KUHU MINNA?

☆ Laup., 23. jaan. T.E.V.Ü. 25. aastapäeva tähistamine Eesti Majas algusega kl. 7 õ.

☆ Pühap., 24. jaan. Toronto Eesti Meeskoori ja Toronto Soome Meeskoori popkontsert Toronto Eesti Majas.

☆ Pühap. 31. jaanuaril Lembit Avesson'i orelikontsert Peetri kirikus algusega kl. 4 pl.

☆ Pühap., 31. jaan. Enn Alfred'i loengud valguspiltidega Tartu College'is algusega kl. 3 p.

☆ Laup., 6. veebr. Saariaste Ühingu Küünlapäeva Pidu Eesti Majas algusega kl. 6 õ.

☆ Teisip. 16. veebr. dr. Leon Tretjakewitschi loeng Tartu College'is algusega kl. 7.30 õ.

☆ Teisip., 23. veebr. prof. Rein Kuris'e loeng Tartu College'is algusega kl. 7.30 õ.

E. Naberi 75

Oi, oi! seda ilusat kuldset noorusaega, kus kolmveerand sajandit oli mõiste vaid Egiptuse püramiidide või Rooma riigi vanuse arvutamiseks. Sellise aastaarvuga i n i m e s t oli vaevalt kohatud! Kui vedeleti konvendis ja õllekannud käisid ringi ning laulda võis lõpmatult, siis poldud ammugi nähtud nii vanat vilistlaski. Või missugune tudengite konvent üldse oli nii vana?

Kui tolleaegsed „vanad" vilistlased tulid oma prouadega kohviõhtuile, siis tänaste „Egiptuse püramiididega" võrreldes olid nad üsna noorukesed — Jaan Tõnissongi keerutas täie jõuga oma kooti veel. Nood prouakesed paistsid noortele meestele nagu juba naisterahva seisusest välja läinud. Ega muidu — kui noortel kästi noid prouakesi tantsitada — nimetatud seda omavahel „kummutite liigutamiseks!" Vabandage väga, auväärsed daamid! Aga kes saab noorust keelata, kui juurde ei pääse mamma vitsaga! Eks te ise tea!! Mis?

Kuigi teadus ja tehnoloogia võimaldab varsti isegi lapsi osta katseklaasis apteegist, siis ei saa seda protsessi mitte tagurpidi käima panna. Nagu ei saa maakera panna ringlema vastupidi. Teine asi, kui kord saaks mainitud kerakese suunata päikese poole, siis jääks aeg seisma, või hakkaks tagurpidi käima, nii et inimesed läheksid aina nooremaks vastavalt Einsteini teooriale.

Aga eks siis tõuseksid taas oma probleemid. Kujutlege, et olete kasvatanud ülesse, koolitanud ja saatnud nn. „eluteele" tütreid ja poegi — ja nad hakkaksid kõik su juurde tagasi tulema! Ja Einstein ei garanteeri üldsegi, et kui aeg hakkabki minema tagurpidi, et su reumad, artriidid ja südamelöögid koos sellega kaoksid. Ja viimati võetakse pension ka ju tagasi!

Sellises lootusetus olukorras pole ime, et mõned on lasknud endid jääpurikaks külmetada, et kunagi saaks ülesse sulatatud endises noruses.

Kuid, sõbrad, ettevaatust! Kas teab keegi, milline on siis maailm, kui jääst välja poete? „Dear Abby" ei suudaks seda ennustada. Ehk on siis Jeruusalem Ameerika pealinnaks ja teid antakse otsekohe sõjakohtu alla, kuna noorena õppisite koolis saksa keelt! Või ütlesite mõnele sakslasele tere! Või ei tellinud ajalehte „Edasi"! Või, või, või..!

Nojah! Kord möödus see burshi hiilgus ja muutus „endiseks". Kõik läksid laiali kurja maailma ja hakati tegelema õpitud ja õppimata asjadega — nii kuidas keegi. Mõni kirjutas tilku ja pulbreid haigetele ja tervetele, nii kuidas juhtus, teine kaitses kohtus vargaid, kolmas ajas muidu onupojapoliitikat. Mõned muutusid vaimu poolest õilsaiks, kui said musta kuue selga ja jätsid hirmsa patu sisse aelema kõik oma endised kallimad.

Siis need „kummutid"! Eks tekkinud igale kõrvale niisugune väike kummutike, mis esialgu näis olevat puhtast roosipuust ja salapäraste sahtlikestega siin või seal. Riigiteenijad hakkasid saama lasteabirahasid, mammad viisid pisukesi Toomele jalutama. Kõneldi, kuidas üks või teine sihuke „sitikas" oli tark ning terane, et aina löö kaht kätt kokku. Seal siis oligi see noor daam, kes imestas, et miks kõik emad salgavad oma laste vigu — kui tema lapsel oleks mõni viga, tema seda salgama ei hakkaks!

Korraga viha ja vere aurud valgusid üle maa ja vee. Nagu kollane vihm hävitasid need kõik, mis oli olnud Läksid täide need käe- ja kaarditarkade väljanaerdud ennustused reisimisest „üle suure vee" ja vabariigi kodanikest said paljad kaasmaalased. Rääkimist tuli hakata otsast peale õppima ja suled tuli vahetada adrakäsipuude vastu (kui öelda seda nii luuleliselt).

Rahvuslik iseolemine muutus majadeks, autodeks ja minkasukaiks. Tuli äge vastastikune võitlus eestluse säilitamiseks, kuni säilitatavad ütlesid, et see on üks arust ja ajast läinud asi nagu võitlejad isegi. Teie tarkus lükati tagasi algkooli tasemele. Lawrenc Welk kuulutati seniilseks kogu oma muusikaga.

Juubeliaastate arv hakkas viiekaupa kähku tõusma. Kui omal ajal ilmus koolinoorte ajakirjas tollikõrguste tähtedega põrutav teade — „Aleksander Elango kahekümne aastane", siis on muutunud sama naeruväärseks nüüd lugeda mõnd viie- või kuuekümnest juubelit. Tähtsamate tegelaste elulood on ilmunud lehtedes juba pooltosinat kordi.

Eesti pagulaslehtede maht on aina paisumas mustarandiga kuulutuste arvel (samuti ajalehtede krediit pool!) ja lehti hakatakse tavaliselt lugema tagantpool ettepoole. Koos loetud nimedega siirduvad meeled-mõtted tagasi noorusaegade sõpreringile ja sünniaastate arvud nihkuvad lähemale su enese omale. Väga ebamugav on sattuda ajalehe talitusse, kuna tekib tunne, et piilutakse su poole arvestusega, kui mitu kuulutust sinust võiks saada.

Aga sõbrad! Jätame kõik pessimistlikud toonid! Lööge vaid taas lahti eesti lehed ja näete pikki veerge 80-ne, 85-e, 90-ne jne. juubelite kirjeldusi. Siis tekib kohe tunne, et eesti rahvas ei sure mitte välja, nagu kinnitas kord kindral Laidoner! Visake paberikorvi teile saadetud matusemajade reklaamid, mis lubavad 30% hinnaalandust, kui tulete kohe ruttu, ja tehke nii nagu too kaasmaalane, kes oma 80-dal juubelipeol kutsus kõik kohalviibijad külla oma järgmisele, s.o. 90-ne aasta juubelipeole!

NALJAD

Varssavi raadiost:

„Elu normaliseerub. Toiduained jäävad üha napimaks."

☆

Veidi aega hiljem kordab juuksur küsimust ja saab sama vastuse. Kui ta tööga valmis on, küsib Brezhnev:

„Kuidas julgete mind nii idiootlike küsimustega tülitada?"

„Teie juuksed tõusevad pärast seda kenasti turri ja nii on parem lõigata."

★

Kelner külalisele:

„Kuidas meie kotlett oli ka?"

„Suurepärane. Ma olen asjatundja."

„Kas olete lihunik?"

„Ei. Ma olen kingsepp."

☆

Vana daam trammis:

„Kui ma noor olin, siis olid härrad palju viisakamad."

Nähvab noor konduktor:

„Kas sel ajal olid juba trammid olemas?"

MÕTTESÄHVATUSI

Rahu tuleb ainult siis, kui inimesed ei oleks ainult sõja, vaid ka võitmise vastu.

☆

Arrogantsus tuleb sellest, et paljud inimesed veel ei tea, nida nad ei tea.

☆

Kõige rohkem marksiste on nendes riikides, kus marksistid veel võimul ei ole.

☆

Filosoof on mees, kes võib kõik probleemid lahendada, välja arvatud iseenda omad.

☆

Kõigist 36-est põgenemisvõimalusest on minemajooksmine kõige parem.

☆

Vähemalt 90 protsenti inimestest ei tea kuidas triikraud funktsioneerib, aga tuumaenergia küsimuses peavad nad endid ekspertideks.

Kogunud NIHITS